

**T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ**

**DOĞUM SIRASININ EVLİLİK ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME
BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Aslı BAŞARI
134102118**

Tez Danışmanı:

DOÇ. DR. GÖKBEN HIZLI SAYAR

İstanbul, 2016

T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

**DOĞUM SIRASININ EVLİLİK ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME
BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

**Aslı BAŞARI
134102118**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: DOÇ. DR. GÖKBEN HIZLI SAYAR

İstanbul, 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 134102118
Öğrenci Adı Soyadı	: Aslı Başarı
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Gökben Hızlı Sayar
Tezin Başlığı	: Doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisine etkisinin incelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 17.10.2016	Saati	: 11:00
-----------------	--------------	-------	---------

Öğrenci Savunmaya : GELDI

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUGU

- Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez **KABUL** edilmiştir.
- Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ** için ay **EK SÜRE** verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)
- Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin **REDDEDİLMESİ** kararı alınmıştır.

Savunmada Tezin Başlığı : Değişmedi. Değişti.

Tezin Yeni Başlığı :

Öğrenci Savunmaya : GELMEDİ

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

OY BİRLİĞİ ile **REDDEDİLMİŞTİR.**

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Doç. Dr. Gökben Hızlı Sayar	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Eylem Özten	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Mesut Karahan	

YEMİN METNİ

Yemin Metni Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Doğum Sırasının Evlilik Çatışma Ve Problem Çözme Becerisi Üzerine Etkisinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Aslı BAŞARI

TEŞEKKÜR

Tezimin konusunun belirlenmesinde, araştırma aşamasında ve tüm çalışma süresinde büyük desteği olan, bana güven veren ve katkılarını eksik etmeyen, tez danışmanım Doç. Dr. Gökben HIZLISAYAR'a,

Yüksek lisans öğrenimimde, öğrettikleri, anlattıkları ve kattıkları her şey ile bende yeni ve farklı ufuklar açan tüm hocalarıma,

Tezin tüm aşamalarında bana manevi desteğini eksik etmeyen ve bu süreçte bana sonsuz sabır gösteren sevgili hayat arkadaşım Bilal BAŞARI'ya,

Bugünlere gelmemi sağlayan, hayatım boyunca sürekli yanımda olan, sevgi ve desteklerini her daim yakından hissettiğim canım annem ve babama sonsuz teşekkür ederim.

(BAŞARI, Aslı, Yüksek Lisans, İstanbul, 2016)

*Doğum Sırasının Evlilik Çatışma ve Problem Çözme Becerisi
Üzerine Etkisinin İncelenmesi*

ÖZET

Doğum sırası, bireyin gelişiminde etkisi olan bir kavram olarak bilinmektedir. Çalışmanın temel amacı, doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisine etkisini incelemektir. Bu amacın gerçekleştirilmesi adına çalışmada yöntem olarak literatür taraması ve anket uygulaması yöntemleri seçilmiştir. Yapılan literatür taraması ve anket uygulaması sonrasında elde edilen sonuçlar, birinci doğan çocukların ikinci doğan çocuklara göre evlilik çatışma ve problem çözme becerilerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Araştırmanın katılımcılarının verdiği yanıtlarının samimi yanıtlar olduğunun kabul edilmesi, çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Yine literatür taramasında elde edilen verilerin geçerli olduğunun kabulü, bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin yüzde 75'i eşleri ile farklı sıklıklarda da olsa sorun yaşadığını gösteren yanıtlar vermişlerdir. Elde edilen bu sonuç eşlerin çoğunlukla birbirleri ile sorunlar yaşadığı anlamına gelmektedir. Yapılan araştırmada elde edilen sonuçların geçerlilik düzeylerinin daha yüksek olması adına daha fazla katılımcının yer aldığı bir alan araştırması uygulanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: doğum sırası, evlilik çatışma, problem çözme becerisi.

(BASARI, Asli, Master's Degree, Istanbul, 2016)

*The Affect of Birth Order on the Marriage Disagreement and
Problem Solving Abilities*

SUMMARY

The birth order is known as an important element of the personal development. The basic goal of this of this study is to determine the affect of the birth order on the marriage disagreements and the problem solving abilities. To reach the goal of the study a literature review and a questionnaire have been applied. The results of the literature review and the questionnaire showed that the firstborn children have more ability for solving problems and disagreements in their marriage than the second born ones. The answers of the attendees have been accepted as sincere and this can be shown as the limitedness of the study. Also, the results of the literature review have been accepted as true, this can be shown as another limitedness of this study.

The 75 percent of attendees in the survey told that they have problems with their husbands/wives in different times. This is a huge percentage so the result shows that most of the couples have problems in their marriage. To reach a more effectualness results, the survey should done in a more extensive area with more attendees.

Keywords: birth order, marriage disagreement, problem solving abilities.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

YEMİN METNİ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZET.....	iii
SUMMARY	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
DOĞUM SIRASI KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1. Doğum Sırası Kavramı ve Kapsamı.....	3
1.2. Doğum Sırasının Etkileri	4
1.3. Doğum Sırasının Önemi ve Özellikleri.....	5
1.3.1. İlk Çocuk.....	5
1.3.2. Ortanca Çocuk.....	7
1.3.3. Küçük Çocuk.....	9
1.3.4. Tek Çocuk	10
1.4. İlgili Araştırmalar.....	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
EVLİLİKTE ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ	14
2.1. Çatışma ve Problem Çözme Becerisi.....	14
2.1.1. Çatışma Kavramı.....	14

2.1.2. Çatışmanın Nedenleri.....	17
2.1.3. Çatışmanın Sonuçları	19
2.1.4. Çatışma Yönetimi ve Problem Çözme Becerisi.....	22
2.1.5. Çatışma ve Problem Çözme Türleri.....	25
2.2. Evlilikte Çatışma ve Problem Çözme Becerisi	29
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	31
ARAŞTIRMA: DOĞUM SIRASININ EVLİLİK ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ	31
3.1. Araştırmanın Amacı	31
3.2. Araştırmanın Modeli	31
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	32
3.4. Veri Toplama Araçları	32
3.5. Verilerin Analizi.....	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	35
BULGULAR VE YORUM.....	35
4.1. Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenirlik Analizi Sonuçları.....	35
4.2. Frekans Tablolarının Yorumlanması.....	37
4.3. İlişki Analizi.....	53
4.4. T Test ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları ve Yorumlanması.....	53
4.5. Tartışma.....	87
SONUÇ	90
KAYNAKÇA	93
EKLER.....	97
Ek 1. Sosyodemografik Veri Formu	97
Ek 2. Evlilik Çatışma Ölçeği.....	99
Ek 3. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri	101

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1. İlk Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri	6
Tablo 2. Ortanca Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri	8
Tablo 3. Küçük Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri	9
Tablo 4. Tek Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri.....	11
Tablo 5. Çatışma ve Problem Çözme Modelleri.....	26
Tablo 6. Ölçeklerin Geçerlilik / Güvenilirlik Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 7. Ölçeklere Ait Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler.....	36
Tablo 8. Cinsiyet Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	37
Tablo 9. Yaş Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	38
Tablo 10. Eğitim Durumu Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	40
Tablo 11. Evlilik Süresi Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	42
Tablo 12. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	43
Tablo 13. Gelir Durumu Değişkenine Ait Frekans Dağılımı.....	44
Tablo 14. Kardeş Sayısı Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	46
Tablo 15. Kardeş Sırası Değişkenine Ait Frekans Dağılımı	47
Tablo 16. Eşle problem (sorun) yaşama durumu değişkenine Ait Frekans Dağılımı	49
Tablo 17. Evliliğinizde bir problem yaşadığımızda bu problemin çözümüne ile ilgili kimin daha istekli davrandığı değişkenine Ait Frekans Dağılımı	50
Tablo 18. Bu problemin çözümüne kimin katkı sağladığı değişkenine Ait Frekans Dağılımı	51
Tablo 19. İlişki Analizi	53
Tablo 20. Cinsiyete Göre Farklılık Analizi.....	54
Tablo 21. Katılımcıların Yaşa Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri.....	55
Tablo 22. Katılımcıların Yaşa Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	56

Tablo 23. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	58
Tablo 24. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	59
Tablo 25. Eğitim Durumuna Göre Levene Testi.....	60
Tablo 26. Kişiler Arası Problem Çözmede Eğitim Durumuna Göre Scheffe Testi Sonuçları	61
Tablo 27. Katılımcıların Evlilik Süresine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	62
Tablo 28. Katılımcıların Evlilik Süresine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	63
Tablo 29. Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	65
Tablo 30. Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	66
Tablo 31. Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	67
Tablo 32. Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	68
Tablo 33. Katılımcıların Kardeş Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri	70
Tablo 34. Katılımcıların Kardeş Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	71
Tablo 35. Katılımcıların Kardeş Sıralamasına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	72
Tablo 36. Katılımcıların Kardeş Sıralamasına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	73
Tablo 37. Kardeş Sıralamasına Göre Levene Testi.....	74
Tablo 38. Kişilerarası Problem Çözmede Kardeş Sıralamasına Göre Scheffe Testi Sonuçları	75
Tablo 39. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri.....	76

Tablo 40. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları	77
Tablo 41. Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Levene Testi	78
Tablo 42. Evlilik Çatışma Ölçeğinde Eş İle Problem Yaşam Durumuna Göre Tamhane's T2 Testi Sonuçları	79
Tablo 43. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri.....	80
Tablo 44. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	81
Tablo 45. Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişiyeye Göre Levene Testi	82
Tablo 46. Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişiyeye Göre Tamhane's T2 Testi.....	83
Tablo 47. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm Katkı Sağlayan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri.....	84
Tablo 48. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm Katkı Sağlayan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları.....	85

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1. Çatışmanın Kapsamı	16
Şekil 2. Çatışma Süreci	18
Şekil 3. Örgütsel Çatışmanın Sonuçları	22
Şekil 4. Çatışma Yönetimi Süreci	23
Şekil 5. Çatışma ve Problem Çözmede Kişilerarası İletişim	25
Şekil 6. Çatışma Kavramının İçeriğinin Özeti	28
Şekil 7. Cinsiyet Dağılımı	38
Şekil 8. Yaş Dağılımı	39
Şekil 9. Eğitim Durumu Dağılımı	41
Şekil 10. Evlilik Süresi Dağılımı	42
Şekil 11. Çocuk Sayısı Dağılımı	44
Şekil 12. Gelir Durumu Dağılımı	45
Şekil 13. Kardeş Sayısı Dağılımı	47
Şekil 14. Kardeş Sırası Dağılımı	48
Şekil 15. Eş İle Sorun Yaşama Durumu Dağılımı	49
Şekil 16. Problem Çözme Durumunda İstekli Davranma Durumu Dağılımı	51
Şekil 17. Probleme Katkı Sağlama Dağılımı	52

GİRİŞ

Bireylerin yaşamakta oldukları gelişimin psikolojik yönünün incelenme sıklığının artması ile birlikte doğum sırası gibi kavramlara ilişkin araştırmaların sayısında artış gözlenmeye başlamıştır. Yine bireylerin çocuk sayılarının çocuklara yönelik ilginin düzeyinde belirleyici roller üstlenmesi, çocuk sayısı ve doğum sırası gibi hususların insan hayatındaki diğer süreçlerle ilişkisinin araştırılmasında etkili olmuştur. Bu çalışmada doğum sırası ile evlilik çatışma ve problem çözme becerisi arasındaki etkileşim özelinde araştırma yapılacaktır. Çalışmanın temel amacı, bireylerin doğum sırası ile evlilik çatışma ve problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmektir.

Çalışma üç bölümden oluşacak şekilde tasarlanmıştır. Çalışmada yöntem olarak literatür taramasının yanı sıra evli çiftlerin katılımının sağlandığı bir anket uygulaması yöntemi seçilmiştir. Böylece literatür taraması ile birlikte elde edilen sonuçların yapılacak olan saha araştırması vasıtasıyla desteklenmesi hedefiyle çalışmanın yürütülmesi planlanmıştır.

Doğum sırasının kavramsal çerçevesinin araştırıldığı birinci bölümde doğum sırasının tanımlanmasını ve kapsamının belirlenmesinin ardından doğum sırasının ne gibi etkileri barındırdığı hakkında bilgi verilecektir. Doğum sırasının önemi ve özellikleri, bu kısımdaki bir başka araştırma konusu olarak belirlenmiştir. Konuyla ilgili araştırmaların elde ettiği verilere yer verilmesi ile birlikte çalışmanın birinci bölümü sonlandırılacaktır.

İkinci bölümde evlilikte çatışma ve problem çözme becerisine ilişkin değerlendirmelerde bulunulacaktır. Bu kapsamda ilk olarak çatışmanın nedenleri ve sonuçları hakkında inceleme yapılacaktır. Çatışmanın yönetimi ve problem çözme becerisi ile ilişkisi hakkındaki incelemeler, ikinci bölümde yer alan bir diğer araştırma konusudur. Evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi konusunun incelenmesi ile birlikte ikinci bölümdeki incelemenin tamamlanması hedeflenmektedir.

Üçüncü bölümde doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisi üzerine etkisi kapsamında anket uygulaması yer alacaktır. Çalışmanın temel araştırma sorusuna bu kısımda yanıt bulunacağı düşünülmektedir. Bu nedenle evli bireylerin katılımlarının sağlanacağı bu anket çalışmasının büyük oranda belirleyici olmasına yönelik beklentiler mevcuttur.

Bu şekilde bir çalışma hazırlanması ile birlikte evlilikte çatışma, problem çözme ve doğum sırası ile ilgili literatüre katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Çalışmanın literatür kısmı ve araştırma kısmında elde edilen veriler, sonuçlar başlığı altında kapsamlı bir şekilde değerlendirmeye alınacaktır. Böylece çalışmanın ulaştığı verilerin analiz edilmesi ve anlama geldiğinin açıklanması amaçlanmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DOĞUM SIRASI KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bireyin psikolojik açıdan yaşayacağı gelişim, ailesinin davranışlarının doğrudan etkisi altındadır ve doğum sırası da bu kapsamda değerlendirilebilen bir kavramdır. Bireyin ailede kaçınıcı çocuk olduğuna göre değişkenlik gösteren aile yapısı, çocuğun psikolojik açıdan gelişim yaşamasına neden olabilir. Bu da doğum sırası kavramının araştırılmasının gerekliliğini oluşturmaktadır. Çalışmanın bu kısmında doğum sırasının kavramsal çerçevesi araştırılırken incelenecek olan konu başlıkları sırasıyla; doğum sırası ve kapsamı, doğum sırasının etkileri, doğum sırasının önemi ve özellikleri, ilgili araştırmalar şeklindedir. Böylece ilgili konu başlıklarının araştırılması ile birlikte doğum sırası kavramının sahip olduğu kapsama ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi olunacağı düşünülmektedir.

1.1. Doğum Sırası Kavramı ve Kapsamı

Psikolojik açıdan gelişimin yaşanmasında ailenin yapısı belirleyici roller üstlenir. Tam da bu noktada doğum sırasının psikolojik gelişim ile ilişkilendirilmesi söz konusu olmuştur. Doğum sırası kavramı kişinin aile içindeki yerini algılamasının yanı sıra gelişiminde etkisi olan bir yapıya sahip olarak görünmektedir (Oktan, Odacı ve Berber Çelik, 2014: 142). Somut olarak örnek verilecek olursa ailenin birinci çocuğuna daha fazla vakit ayırırken ikinci ve daha sonraki çocuklarına ayırdığı vakit -birinci çocuğa da vakit ayrılması sebebiyle- daha az olacaktır. Bu da doğum sırasının çocuğun psikolojik gelişimine etkisini işaret etmektedir ve bu husus doğum sırası kavramının içeriğinin ana hatlarını oluşturmaktadır.

Doğum sırası kavramı en yalın haliyle “ebeveyn arasında çocukların durumlarını algılamaları ve bununla ilgili hayatlarını konumlandırmaları” şeklinde açıklanmaktadır (Altınay, 2015: 20) . Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere çocukların kronolojik olarak dünyaya geliş zamanları ve bu kapsamda ortaya çıkan farklı koşullar, doğum sırası kavramının araştırılmasını gerekli kılmıştır. Ayrıca yapılan tanımda ailenin kendisini konumlandırması hususuna vurgu yapıldığı göz ardı edilmemesi gereken bir ayrıntıdır.

Anlaşılacağı üzere doğum sırası kavramının uzun uzadıya tanımlanmasına gerek yoktur. Çocuğun dünya geliş sırasına ailenin yapısının farklılık göstermesinin psikolojik gelişimi farklı şekillerde etkiliyor olması, doğum sırası kavramının kapsamını açıklamada yeterli olarak görünmektedir. Sahip olduğu bu etkiler sebebiyle doğum sırasının psikolojide giderek daha fazla araştırılan bir hale geldiği bilinmektedir ve doğum sırası kavramının kapsamında bu husus oldukça önemli görünmektedir.

1.2. Doğum Sırasının Etkileri

Doğum sırasının etkilerinin başında kişiliğe olan etkiler gelmektedir. Bireyin gelecekte sahip olacağı kişilik özelliklerini etkilemesi, doğum sırasının etki düzeyinin ve içeriğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Nitekim konu ile ilgili yapılan bir araştırmada, doğum sırasının bireyin girişimcilik özelliklerini etkilediği tespit edilmiştir (Çelik, İnce ve Bozyiğit, 2014: 122). Kişilik ile ilgili özelliklere etkinin anlaşılmasında bu örnek açıklayıcı niteliğe sahiptir.

Doğum sırasının etkileri içeriğinde yer verilmesi gereken belli başlı hususlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Memet, 2010: 36-40):

- i. Çocukların farklı kişilik özellikleri yüklenmesine neden olur.
- ii. Ruh sağlığı konusunda farklılaşmaları beraberinde getirir.
- iii. Dil gelişimine tesir eder.

- iv. Bilişsel gelişimi etkiler.
- v. Bireyin sahip olacağı yetenekler üzerinde etkisini gösterir.
- vi. Eğitim ve gelir düzeyini etkiler.
- vii. Gençlerin anne-baba tutumunu algılamalarında farklılıklar gösterir şeklinde sıralanmaktadır.

Yukarıda sıralanan maddelerden de anlaşılacağı üzere doğum sırasının etki düzeyi oldukça geniştir. Bununla birlikte psikolojik etkilerin yanı sıra sosyolojik ve ekonomik birçok etkinin varlığı ile karşılaşmıştır. Doğum sırasının birçok farklı şekilde ve süreçte varlığını gösterdiğinin anlaşılmasında bu hususların etkisinin göz ardı edilmesi pek mümkün görünmemektedir.

1.3. Doğum Sırasının Önemi ve Özellikleri

Doğum sırasının önemi ve özellikleri açıklanırken çocukların sırasına göre ayrı ayrı başlıklarda değerlendirilmesi tercih edilmiştir. Buna göre ilk çocuk, ortanca çocuk, küçük çocuk ve tek çocuk olmak üzere dört ayrı başlıkta inceleme yapılacaktır. Yapılacak olan incelemede her bir çocuk sırasının temel özelliklerine yer verilmesinin ardından güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin veriler tablolar halinde sunulacaktır. Böylece doğum sırasının önemi ve özellikleri konusunun açıklanması amaçlanmaktadır.

1.3.1. İlk Çocuk

Sorumluluk duygusu ve koruma içgüdüğü yüksek olan ilk çocuk, ikinci çocuk olana kadar yalnız olduğu için ilgi odağı olmaya alışkındır. Bu da ilk çocukların kendisini üstün görmesine neden olmaktadır. İkinci çocuğun olması ile birlikte kendisinin ihmal edildiğini düşünebilir (Dede, 2015: 9).

İlk çocuğun sahip olduğu tipik özellikler ile güçlü ve zayıf yönler tablo 1’de gösterildiği gibidir.

Tablo 1. İlk Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri

Tipik Özellikler	Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
Liderlik Yeteneği	İşleri ele alma, ne yapacağını bilme.	Onlara fazla yaslanan kişilerin inisiyatif almasını engelleyebilir veya fazla baskın ve agresif olabilir.
Agresiflik	Saygı uyandırma: Diğer insanlar şaşmayan liderliğine uymak ister.	Başkalarını ezip geçebilir, duyarsız olabilir ve bencillığe meyillidir. Hedefe fazla odaklanır ve insanların hislerini pek umursamaz.
Yumuşak başlılık	İş birliğine yatkın, birlikte çalışması kolay, iyi bir takım oyuncusu.	Kendini kullandırabilir, istemediği şeylere zorlanabilir veya kandırılabilir.
Mükemmeliyetçilik	Her zaman işleri iyi yapar ve düzgün bir iş çıkartmak için her taşın altına bakar.	Kendilerini / başkalarını aşırı eleştirme eğilimi vardır, asla tatmin olmaz, ‘yeterince iyi iş’ çıkartamayacağını düşünerek işleri sallantıda bırakabilir.
Düzenlilik	Her şey kontrol altındadır, konuya hakimdir, dakiktir ve programa uyar.	Düzen konusunda fazla takıntılı olabilir ve gereken yerde esnemeyebilir. ‘Düzensiz’ veya onun kadar titiz olmayanlara karşı sabırsız olabilir, sürprizler moralini bozabilir.
Yöneticilik	Hırslı, girişimci ve enerjik. Başarı için fedakarlığı göze alır.	Kendisini veya birlikte çalıştığı kişileri aşırı stres ve baskı altında tutabilir.

Kaynak: Demiray, 2015: 34.

Tablo 1’de görüldüğü üzere ilk çocuklarda liderlik, agresiflik, mükemmeliyetçilik, düzenlilik ve yöneticilik gibi temel özelliklerin varlığından söz edilmektedir.

1.3.2. Ortanca Çocuk

Ortanca çocuk, kendisini ailenin arasında sıkışmış hisseder ve bu nedenle aile yeri olmadığı şeklinde bir düşünceye sahiptir. Büyük ve küçük çocukların ayrıcalıklarına sahip olmayan ortanca çocuk zamanla bu durumun üstesinden gelmeyi öğrenmektedir (Dede, 2015: 9).

Ortanca çocuğun tipik özellikleri ile güçlü ve zayıf yönleri tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Ortanca Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri

Tipik Özellikler	Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
Sıkışmış ve köksüz hissederek büyümüş	Şımarık olmamayı öğrenmiş.	Bir yere ait hissetmedikleri için isyankar olabilir.
Makul beklentiler	Hayat her zaman adil olmadığı için şımarık olmaz, gerçekçi olur.	Adaletsiz davranış gördüğü için şüpheli, alaycı hatta küskün biri olabilir.
Sosyal bir aslan	İlişkiler çok önemlidir, arkadaş edinir ve arkadaşları korur.	Arkadaşlar fazla önemli olabilir ve onları kırmamak kilit kararlarda aklını karıştırabilir.
Bağımsız düşünceli	İşleri farklı yapmaya, risk almaya, kendi başına işe girişmeye cesaret eder.	Dik başlı, inatçı, işbirliği yapmaya gönülsüz olarak görülebilir.
Uzlaşmacı	Başkalarıyla iyi geçinmeyi bilir, anlaşmazlıklarda arabuluculuk veya pazarlık yapmakta becerikli olabilir.	Her ne pahasına olursa olsun huzur sağlamaya çalışır görünür, başkaları onu suiistimal edebilir.
Diplomatik	Uzlaştırıcı, meseleleri çözmeye gönüllü, olayları iki tarafa göre değerlendirilmekte becerikli.	Yüzleşmeden nefret edebilir, sıklıkla gerçek duygu ve düşüncelerini paylaşmamayı seçebilir.
Ketum	Hassas bilgiler emanet edilebilir, sırt tutmayı bilir.	Yardıma ihtiyacı olduğunda itiraf etmektan kaçınabilir-bunu fazla utanç verici bulur.

Kaynak: Demiray, 2015: 37.

Tablo 2’de görüldüğü üzere uzlaşmacı olma, sosyal yapı, bağımsız bir düşünce yapısına sahip olma ile makul beklentiler içermek, doğum sırasında ortanca olan çocukların tipik özellikleridir. Ketum ve diplomatik olmanın da ortanca çocuğun özellikleri arasında yer aldığı yine tablo 2’de görülmektedir.

1.3.3. Küçük Çocuk

Kimi durumlarda tek çocuk gibi davranan küçük çocuklar kendisini güçsüz hisseder. İşleri başkasının yapmasına alışkın olan bu çocuklar kendi isteklerini elde etmek için yoğun çaba göstermektedirler (Dede, 2015: 9).

Tablo 3. Küçük Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri

Tipik Özellikler	Güçlü Yanları	Zayıf Yanları
Alımlı	Sempatik, birlikte olması eğlenceli, rahat konuşan	Manipülatif, hatta biraz acayip, biraz kurnaz ve inandırıcılığı az görünebilir.
İnsan odaklı	Başkalarını iyi okuyan ve teke tek veya gruplarda başkalarıyla nasıl ilişki kuracağını ve iyi çalışacağını bilir, sosyal ortamlar ve etkinlikler tam onlara göredir.	Disiplinsiz gibi görünebilir, çok fazla ve çok uzun konuşmaya meyillidir, bazen çok laf eder ama icraatı olmaz.
Dirençli	Bitmez bir kararlılıkla tekrar tekrar gelir, hayır cevabını kabul etmez.	Olayları sadece kendi bakış açısında gördüğü için fazla ısrarcı olabilir.
Şefkatli ve ilgili	Sevecen, sevimli, yardım etmeyi isteyen, yardım almayı ve vermeyi seven	Saf olabilir, kolayca kendini kullanır, karar verirken duyguları düşüncelerinden fazla öne çıkar.
Çetrefilsiz	Rahat, samimi ve güvenilir gözükür, gizli planları yoktur.	Biraz dalgın, sanki odağı kaymış gibi, kafalı boş gibi görünebilir.
İlgi arayan	Eğlenceli ve komik, nasıl fark edileceğini bilir.	Benmerkezci, başkalarına paye vermeye gönülsüz, yüksek egolu, çabuk kızan, şımarık ve sabırsız görülebilir.

Kaynak: Demiray, 2015: 39.

Tablo 3'te yer alan verilerin destekleyeceği üzere küçük çocuğun tipik özellikleri; alımlı, insan odaklı, dirençli, şefkatli ve ilgili, çetrefilsiz ve ilgi arayan şeklinde sıralanmaktadır.

1.3.4. Tek Çocuk

Çoğunlukla şımartılma özelliği gözlenen tek çocuklar kendisini özel hisseder ve bu durumdan memnundurlar. İşleri başkalarının yapmasına alışkın olan tek çocukların istediklerini elde edemediklerinde kendilerini haksızlığa uğramış hissettikleri bilinmektedir. İstedini elde etmek isteyen tek çocuk, bazen oyun dahi oynayabilir (Dede, 2015: 9).

Tek çocuğun tipik özellikleri ile güçlü ve zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 4. Tek Çocuğun Tipik Özellikleri ile Güçlü ve Zayıf Yönleri

Tipik Özellikler	Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
Özgüvenli, kendinden emin	Kendi düşüncesine güvenir, karar almaktan çekinmez.	Ebeveynleri tarafından 'evrenin merkezi' olarak görüldüğü için benmerkezci olabilir, yeni şeyler deneme konusunda çekingen ve kararsız olabilir.
Mükemmeliyetçilik	Her şeyi doğru yapar ve bütünlüklü bir iş yapmak için her taşın altına bakar.	Kendini ve başkalarını çok fazla eleştirme eğilimindedir, asla tatmin olmaz, 'yeterince iyi iş' çıkaramayacağından korkarak işleri erteleyebilir.
Düzenli, organize	Her şeyi kontrol altında tutar, her şeye hakimdir, dakiktir ve programa uyar.	Düzen, süreç ve kurallara çok takılıp gereken yerde esnek olamayabilir. 'Düzensiz' veya daha az titiz kişilere karşı çok sabırsız olabilir, sürprizlerden rahatsız olabilir.
Hırslı	Azimli, girişimci, enerjik, başarı için fedakarlık yapmaya hazır.	Kendisini ve birlikte çalıştığı kişileri aşırı stres ve baskı altına alabilir.
Liste yapan	Hedef belirleyip onlara ulaşır, bir günde diğer insanlardan daha çok iş çıkarır, günün planlamak zorunluluktur.	Köşeye sıkışabilir, büyük resmi ve şu an yapılması gerekeni görmeyip yapılacaklar listelerine fazla takılabilir.
Mantıklı	Düzgün akıl yürütmesiyle bilinir, anlık heveslerle veya hazırlıksız bir işe atılmayacağı konusunda güvenilirdir.	Hep haklı olduğunu düşünebilir, başkalarının sezgisel düşüncelerini umursamayabilir.
Çalışkan	Doymak bilmeyen bir okuyucudur, bilgi ve gerçekleri biriktirir, olayları kapsamlı değerlendiren iyi bir sorun çözücüdür.	Yapılacak başka işler varken bilgi toplayarak fazla zaman harcayabilir, biraz rahatlama gerektiren ortamlarda espriyi göremeyecek kadar ciddi olabilir.

Kaynak: Demiray, 2015: 42.

Tablo 4’te yer alan özellikler tek çocukların özgüvenli, mükemmeliyetçi, düzenli, organize, hırslı, mantıklı ve çalışkan bireyler olduklarını göstermiştir.

Genel bir değerlendirme yapılacak olduğunda ilk çocuk, ortanca çocuk, küçük çocuk ve tek çocuk ile ilgili değinilen hususlar, tipik özelliklerin birbirinden farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu da doğum sırasının birey üzerindeki etkisinin varlığını doğrulaması bakımından önemlidir. Nitekim tablolar halinde sunulan özellikler, doğum sırası ile ilgili çalışmaların sayısının artmasının temel nedeni olarak görünmektedir. Farklılaşan özellikler, konu ile ilgili araştırmaların sıklığının artmasını doğrudan etkilemiş durumdadır.

1.4. İlgili Araştırmalar

Demiray (2015), doğum sırasının cinsiyete göre atılganlık düzeyine olan etkisi araştırdığı çalışmasında 200 öğrenci üzerinde bir araştırma gerçekleştirmiştir. Yapılan araştırma sonrasında ulaşılan sonuçlar doğum sırasının atılganlık düzeyi ile etkileşim halinde olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada ayrıca yaş, cinsiyet ve atılganlık düzeyi unsurları arasında anlamlı ve doğru orantılı bir etkileşim olduğu tespit edilmiştir.

Dede (2015), “psikolojik doğum sırasının bireyci-toplulukçu-ilişkisel benlik tipi üzerine etkisi” adlı çalışmasında benlik ile doğum sırası arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar, doğum sırası ile bireyin benlik tipi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre bireyci ve ilişkisel benlik düzeyi en yüksek çocuklar tek çocuklar olarak bulunmuş iken toplulukçu benlik düzeyi yüksek çocuk ise küçük çocuk olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte cinsiyet faktörünün doğum sırası ve benlik tipi düzeyi arasındaki ilişkide etkisinin olduğu çalışmada ulaşılan sonuçlardan bir tanesi olarak görünmektedir.

Altınay (2015), “lise öğrencilerinde psikolojik doğum sırası ile kariyer kararı yetkinlik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi” isimli tezinde doğum sırasını incelerken 371 öğrenci üzerinde araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmacının ulaştığı sonuçlar, psikolojik doğum sırasının kariyer kararı yetkinlik beklentisinin tüm alt boyutların etkisi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada doğum sırasının etkilerinin

araştırılması kariyer kararları ile sınırlı tutulmuştur, bu sebeple araştırmacı yetkinlik beklentisi ile ilgili diğer unsurlar etrafında araştırma yapılmasının faydalı olacağı önerisinde bulunmuştur.

Özetlemek gerekirse doğum sırası konusu özelinde yapılan araştırmalar, doğum sırasının etkilerinin farklı içerikte konular üzerinde olabileceğini ortaya koymuştur. Yapılan literatür taramasında bizim çalışmamızın konusu olan doğum sırası ile evlilikte çatışma ve problem çözmeye becerileri arasındaki ilişkiyi araştıran bir çalışmanın varlığına rastlanılması mümkün olmamıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

EVİLİKTE ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ

Çalışmanın bir diğer araştırma konusu olan evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi, bu kısımda değerlendirmeye alınacaktır. Öncelikle ilgili literatürdeki çatışma ve problem çözme becerilerine dair bilgiler sunulacak olup konuya giriş yapılması planlanmaktadır. Ardından çatışma yönetimi ve problem çözme becerisine dair değerlendirmede bulunulacaktır. İkinci bölümdeki en önemli araştırma konusu ise evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi başlığı altında gerçekleşecektir. Böylece çalışmanın temel araştırma konularından bir tanesi olan evlilikle çatışma ve problem çözme becerisi konusuna dair bilgi sahibi olunacak ve araştırmanın literatür kısmı tamamlanmış olacaktır.

2.1. Çatışma ve Problem Çözme Becerisi

Çatışma ve problem çözme becerisi kapsamında incelenmesi planlanan konu başlıkları; çatışma kavramı, çatışmanın nedenleri, çatışmanın sonuçları, çatışma yönetimi ve problem çözme becerisi, çatışma ve problem çözme türleri şeklinde sıralanmaktadır. Belirtilen konu başlıklarının incelenmesi ile birlikte evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi konusuna giriş yapılmış olacağı düşünülmektedir. Bu sebeple bu kısımdaki konu başlıklarının her birisi ayrı ayrı önem ifade etmektedir.

2.1.1. Çatışma Kavramı

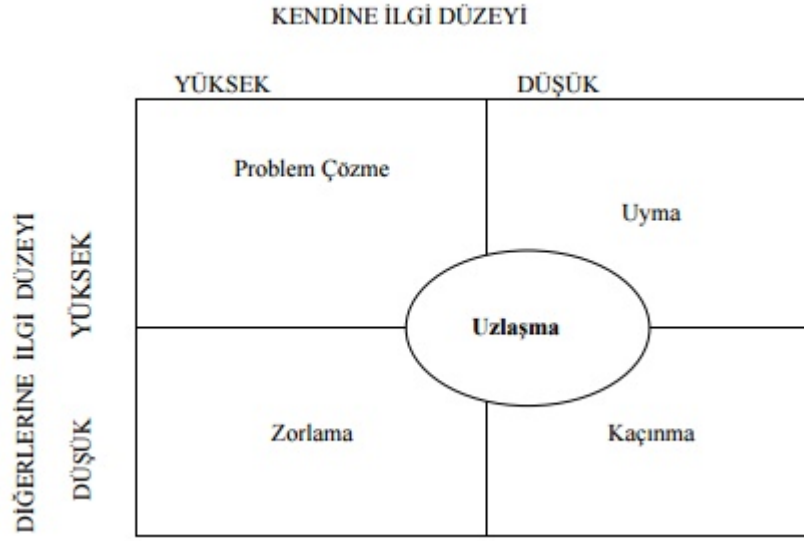
“Genel anlamda çatışma, bir örgütte birey ve grupların birlikte çalışma sorunlarından kaynaklanan ve normal faaliyetlerin durmasına veya karışmasına neden olan olaylar olarak tanımlanabilir” (Tunçer, 2012: 454). Bireylerin tercih yapma

aşamalarında yaşadıkları sorunlar ve bu duruma paralel olarak ortaya çıkan problemler, çatışmanın içeriğinde yer almaktadır. Bu durum aynı zamanda çatışmayı tanımlamanın zorluğunu oluşturmaktadır.

Her ne kadar çatışma kavramından söz edildiğinde akla kavga, tartışma, mücadele gibi gelişmeler akla gelse de çatışmanın içeriği çok daha geniş ve farklıdır. Ayrıca çatışma hem doğada hem de toplumlarda sürekli olarak varlığı olan bir yapıya sahiptir (Sarpkaya, 2002: 416). Çatışmanın insan hayatının ayrılmaz bir parçası olduğu değerlendirilmesini yapmak, bu bilgiler aracılığıyla mümkün görünmektedir. Yine çatışmanın içeriğinde nelerin aldığı sorusuna verilecek olan yanıtlar arasında bu bilgilerin açıklayıcı rolleri bulunmaktadır.

“Çatışmanın kesin bir tanımını yapmak oldukça zordur, çünkü çatışmalar çok değişik ortamlarda ve düzeylerde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca çatışmaların ortaya çıkış şekli de çok çeşitlidir. Çatışma, iki veya daha fazla kişi veya grup arasındaki çeşitli kaynaklardan doğan anlaşmazlık olarak tanımlanabilir” (Akçakaya, 2003: 3). Görüldüğü üzere çatışma kavramı; anlaşmazlık yaşanması, bireylerin zıtlaşması, uyumsuzlukların olması, ters düşme gibi gelişmelerin yaşanmasının yer aldığı bir kavram niteliği taşımaktadır. Sıralanan bu gelişmeler aynı zamanda çatışmanın temel unsurları olarak açıklanmaktadır ve bu da çatışmanın içeriğinin özeti olarak görünmektedir.

Bireyler arasında gerçekleşen çatışmaların içeriği, sürece ve bireylere göre farklılık gösteriyor olsa da genel hatlarıyla üzerinde anlaşılan verilerin varlığından söz edilebilir. Çatışma kavramına yönelik olarak gerçekleştirilen çok sayıda araştırmanın ardından bu veriler elde edilmiştir. Bu kapsamda yer alan hususlar aşağıdaki şekilde gösterildiği gibidir.

Şekil 1. Çatışmanın Kapsamı

Kaynak: Karcioğlu ve Alioğulları, 2012: 222.

Şekil 1’de görüldüğü üzere çatışmanın içeriğinde bireyin kendisine ve çevresine yönelik ilgisinin düzeyinin belirleyici rolleri bulunmaktadır. Yine çatışmanın kapsamında yer alan temel unsurlar arasında problem çözme, uyma, zorlama, kaçınma ve uzlaşmanın bulunduğu görülmüştür. Çatışmanın içeriğindeki hususlar ve ilgili düzeyi arasındaki ilişkinin içeriğinin anlaşılması adına şekil 1’deki verilerin açıklayıcı rolleri vardır.

Özetlemek gerekirse çatışma kavramı; sadece tartışma, anlaşmazlık, uyumsuzluk, kavga gibi gelişmelerle ilgili olmaktan uzak bir kavramdır. Bu da çatışmanın çok daha geniş ve bilinenden farklı bir içeriğe sahip olduğunu göstermektedir. Yine çalışmanın bu kısmında verilen bilgiler çatışmanın doğanın ve toplumların ayrılmaz bir parçası olduğunu göstermiştir. Çatışmaya yönelik yaklaşımın bu husus etrafında şekillenmesi, çatışmanın içeriğinin anlaşılmasına katkıda bulunacaktır.

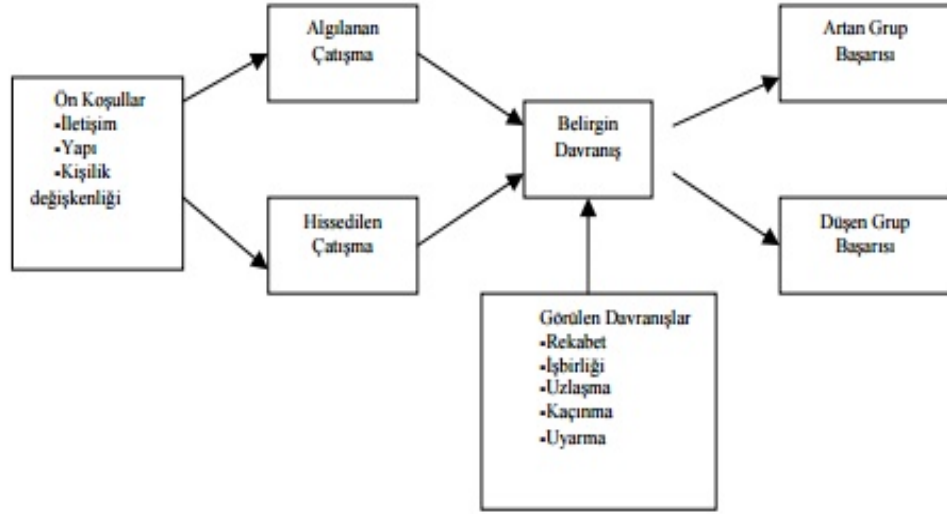
2.1.2. Çatışmanın Nedenleri

Çatışma ile ilgili buraya kadar verilen bilgiler, birçok farklı etken bağlı olarak çatışmanın ortaya çıkabileceğini göstermektedir. Yine çatışmanın nedenlerini açıklarken belirli faktörlere bağlı kalmanın doğru olmadığı da yapılan tanımlar ve verilen bilgiler aracılığıyla anlaşılmıştır. Yine de kişilerarası ilişki, bireylerin davranış ve kişilikleri, örgütün ya da toplumun yapısı gibi hususların çatışmanın nedenleri arasında yer aldığını söylemek mümkündür (Topaloğlu ve Avcı, 2008: 77). Çatışmanın nedenleri araştırılırken çok sayıda faktörün varlığı sebebiyle sınıflandırma yapılarak nedenlerin incelendiği çalışmalarla karşılaştırılması mümkündür.

Düzeyi ne olursa olsun çatışmadan söz edilebilmesi için en az iki kişi arasındaki anlaşmazlığın varlığı gerekmektedir. Bu sebeple çatışmanın nedenlerinden söz edilirken iki veya daha fazla kişi/taf arasında çelişki, anlaşmazlık ya da ters düşmenin yaşanmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Ada, 2013: 64). Dolayısıyla çatışmanın varlığı için taraflar arasında uyumsuz düşünceler veya uyumsuz davranışların varlığına gereksinim vardır. Çatışmanın nedenlerinden söz ederken bu ayrılıkların bilincinden olunması şarttır. Ancak yine de bu ifadeden her fikir ayrılığının çatışma olarak nitelendirilmesi gerektiği anlamı çıkarılmamalıdır. Çatışmanın temel unsurları özelinde yapılan tanımın doğru bir şekilde analiz edilmesi, çatışmanın nedenlerinin anlaşılmasında yardımcı olacaktır. Böylece çatışmanın temel unsurları olan uyumsuzluklar ile sıradan uyumsuzluklar arasındaki ayırım yapılabilecektir.

Çatışmanın nedenlerinin açıklanmasında gerekli görülen hususlardan bir tanesi de çatışma sürecinin nasıl ilerlediğinin bilinmesidir. Çatışmanın içeriğindeki aşamaların her birisinde farklı nedenlerin etkisi söz konusu olduğu için böyle bir gereklilikten bahsedilmektedir. Çatışma sürecinin içerdiği aşamalar aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

1.Aşama _____ 2.Aşama _____ 3.Aşama _____ 4.Aşama _____
Potansiyel Uyuşmazlık Biliş ve Kişiselleştirme Davranış Sonuçlar

Şekil 2. Çatışma Süreci

Kaynak: Seval, 2006: 248.

Şekil 2’de görüldüğü üzere çatışma süreci dört temel aşamadan oluşmaktadır. Bu aşamaların ilki olan potansiyel uyuşmazlık çatışma nedenlerinin temelini meydana getirir. Yine biliş ve kişiselleştirme ile davranış aşamaları da çatışmanın nedenleri ile ilgili olan çatışma süreci aşamaları olarak görünmektedir.

Çatışmanın nedenleri içeriğinde yer alan hususlar, aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır (Tunçer, 2012: 457):

- i. Amaç farklılıklarının olması,
- ii. Kaynakların sınırlı düzeyde varlığı,
- iii. İletişim bozukluğu yaşanması,
- iv. Statü ve güç farklılıklarının olması,

- v. Ödüllendirme ve ceza sistemlerinin etkin olmayışı,
- vi. İş bölümü yapılamaması ve ortak karar alınmaması,
- vii. Beklenti ve değer farklılıkları,
- viii. Yönetimsel belirsizlikler ve uyuşmazlıklar,
- ix. Algıda ve yorumlamada farklılıklar yaşanması,
- x. İşe ve iş yapmaya karşı farklı bakış açılarının varlığı,
- xi. Değişen ve gelişen koşulların getirdikleri,
- xii. Lider konumundaki kişinin davranışları şeklindedir.

Yukarıda sıralanan maddeler, çatışmanın nedenlerinin içeriğinin genişliğinin anlaşılması adına önemlidir. Çatışmaya neden olabilecek çok sayıda faktörden söz edilmesi mümkün olmakla birlikte çalışmanın kapsamının aşılması adına yukarıdaki gibi öne çıkan nedenlere yer verilmiştir.

Sonuç olarak çatışmanın nedenleri basit içeriğe sahip olabileceği gibi karmaşık bir içeriğe sahip olabilir (Türnüklü, 2007: 132). Çatışmanın ve çatışmanın nedenlerinin içeriğinin geniş olması ile doğrudan ilişkili olan bu durum aynı zamanda çatışmanın oluşum sürecinin önemini göstermektedir. Bireyler ve süreçler arasındaki farklılıkların varlığına paralel olarak çatışmanın temel nedenlerinin farklılık göstermesi de son derece olağan görünmektedir.

2.1.3. Çatışmanın Sonuçları

Çatışma sürecinin sonunda tarafların istediği şekilde bir kararın varlığı, çatışmaların potansiyel sonuçlarının ortadan kalkmasına neden olacaktır. Buna karşın çatışmanın etkilerinin düşük düzeyde de olsa etkisi sürecektir (Ceylan, Ergün ve Alpkan, 2000: 42). O halde çatışmanın sonuçları içeriğinde ilk olarak bilinmesi gereken

husus, çatışma süreci ne şekilde sonuçlanırsa sonuçlansın, çatışmanın etkisinin belirli oranda da olsa devam ettiği'dir.

Bir ortamda çatışmanın ortaya çıkması halinde genel algı olumsuz gelişmelerin varlığı yönünde olsa da çatışma normal karşılanmalıdır. Çünkü çatışmanın beraberinde getirdiği farklı fikirler sağlıklıdır (Yelkikalan, 2006: 200). Aynı zamanda doğrunun ya da daha doğrunun elde edilmesinde çatışmanın içerdiği farklı fikirlere ihtiyaç duyulmaktadır. Çatışmanın sonuçlarına bu şekilde yaklaşılması çatışma sürecinin işleyişi kadar önemli görünmektedir.

Çatışmanın beraberinde getirdiği sonuçlar, bir takım fayda ve sakıncaları içermektedir. İçerdiği fayda ve sakıncaları kapsayacak şekilde çatışmanın sonuçları aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır (Tunçer, 2012: 459-460):

- i. Daha iyi fikirler üretilir.
- ii. Yeni yaklaşımlara yönelim olur.
- iii. İlgi ve yaratıcılık düzeyi artar.
- iv. Daha iyi ilişkiler geliştirilir.
- v. Bireylerin benlik saygıları artar.
- vi. Kişisel gelişim sağlanır.
- vii. Etkinlik ve verimlilik düzeylerinde artış olur.
- viii. Daha iyi çözümler üretilir.
- ix. Örgütlerde monotonlukların önüne geçilir ve örgütsel düzeyde ihtiyaç duyulan değişim gerçekleşir.
- x. Problemlerin önceden tanınması mümkün olur.
- xi. Ekip çalışması teşvik edilir.

- xii. Bireysel ve örgütsel düzeyde kapasite test edilir.
- xiii. Çözüm bekleyen konular çözüme kavuşturulur.
- xiv. Güvensizlik ve şüphencilik artar.
- xv. Bireyler arasındaki mesafeler artar.
- xvi. İşgören devir hızında yükselme olur.
- xvii. Çıkar çatışmaları hem bireyler hem de gruplar arasında yaygınlaşmaya başlar.
- xviii. Kimi bireylerin kendilerini aşağılanmış ve kaybetmiş olarak hissetmeleri söz konusu olur.

Yukarıda sıralanan 13 adet fayda ve 5 adet sakınca, çatışmanın sonuçlarının içeriğine dair fikir verecek niteliktedir. Çatışmanın olumlu sonuçlarının varlığı, toplum genelinde kabul gören çatışmaya karşı olumsuz bakış açısının yanlış olduğunu göstermesin bakımından oldukça önemli bir yere sahiptir. Çatışmanın olumlu sonuçlarının daha ağır bastığı anlamına gelen bu veriler, aynı zamanda çatışmanın etkin bir şekilde yönetilmesi halinde birçok olumlu sonuç ile karşılaşılacağı anlamına gelmektedir. Bu da çatışma yönetimi kavramını odak noktasına getirmektedir. Çalışmanın bir sonraki bölümünün araştırma konusunu oluşturan çatışma yönetimi incelemesinde bu hususlara yer verileceği için çalışmanın bu kısmında çatışma yönetimine ilişkin verilere yer verilmesine gerek görülmemiştir.

Çatışmanın örgüt içinde olması halinde ortaya çıkacak olan sonuçlar, aşağıdaki gibidir. Bu verilerin aynı zamanda bu kısımda çatışmanın sonuçlarına ilişkin özet niteliği taşıması beklenmektedir.

Yapıcı Çatışma	Yıkıcı Çatışma
<ul style="list-style-type: none"> • Yeni fikirlerin (düşüncelerin) gelişimini sağlar • Yaratıcılık ve yeniliği teşvik eder (yaratıcılığı ve yeniliği getirir) • Değişime motive eder, yeni düşünce ve yaklaşımları dikkate alır. • Organizasyonun canlılığını artırır. • Kişilere ve gruplara kişilik oluşumu sağlar. • Bağlılığı ve performansı artırır. • Güvenli bir şekilde sorunlar açık olarak dile getirilir 	<ul style="list-style-type: none"> • Örgütteki enerjiyi dağıtır. • Çalışanların ruh ve beden sağlıklarını bozabilir • Kaynakların israfına neden olur • Olumsuz bir çalışma ortamı oluşturur. • Sinerji oluşumunu engeller • Hasmane ve saldırgan davranışları artırır. • Grupları tek bir kalıba sokar. • Organizasyonun kapasitesini düşerek maliyetleri yükseltir, pazar payının düşmesine neden olur. • Tarafların kendilerini diğerlerinden, amaçlarını da örgütün amaçlarından üstün görmelerine yol açabilir

Şekil 3. Örgütsel Çatışmanın Sonuçları

Kaynak: Üngüren, 2008: 885

Şekil 3'te görüldüğü üzere çatışmanın yapıcı ya da yıkıcı olması mümkündür. Bununla birlikte çatışmanın sonuçlarının yapıcı ya da yıkıcı bir şekilde seyretmesinde lider ya da yönetici konumundaki kişilerin belirleyici, hatta süreci şekillendirici oldukları yine şekil 3'teki veriler aracılığıyla anlaşılmaktadır. Tüm bu faktörler eşliğinde çatışmanın sonuçlarının gelişiminde sürecin yanında bireylerin etkisinin odak noktasında yer aldığı değerlendirilebilir.

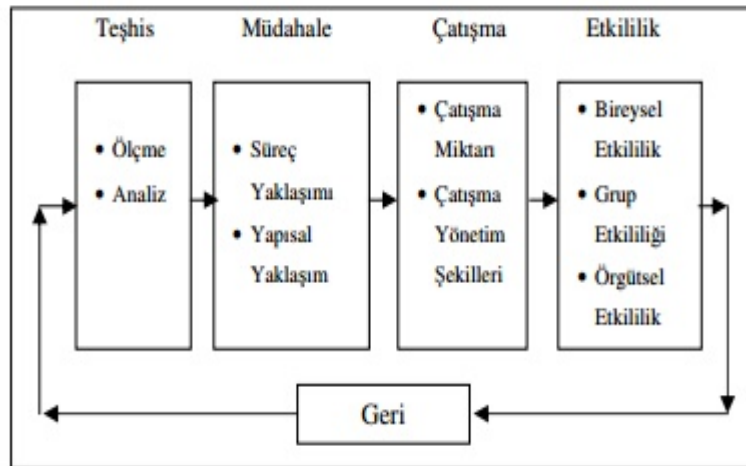
2.1.4. Çatışma Yönetimi ve Problem Çözme Becerisi

Çatışma kavramının açıklandığı daha önceki kısımlarda çatışmanın olumlu etkilerinin ortaya çıkması adına çatışma yönetimine ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. Çatışmanın istenilen sonuçlarının elde edilmesi adına faydalanılan yöntemler, çatışma yönetimini oluşturmaktadır (Örnek, 2013: 29). Çatışmanın etkin bir şekilde yönetilmesi, yönetici konumundaki kişilerin yeterlilikleri ile belirlenecektir.

Çözüm odaklı olması, çatışma yönetimi için ayırt edici bir nitelik olarak görünmektedir. “Çatışma yönetimi, uzlaşmazlığı belirli bir yönde çözüme yöneltebilmek için çatışmaya taraf olanların ya da üçüncü bir tarafın karşılıklı olarak bir dizi eylemde bulunmasıdır” (Karcioğlu ve Alioğulları, 2012: 221). Bu tanımdan anlaşılacağı üzere çatışma yönetimi içeriğinde çözüme farklı şekillerde ulaşılması mümkündür. Uzlaşmazlıkları çözmek için tarafların ya da üçüncü bir tarafın girişimlerde bulunması, çatışma yönetiminin içeriğine dair fikir verecek niteliktedir.

Sahip olduğu amaçlar açısından değerlendirme yapılacak olduğunda çatışma yönetiminin örgütsel etkinlik düzeyini yükseltmek, çatışmanın olumlu sonuçlarını ortaya çıkarmak, çatışmanın olumsuz sonuçlarını en düşük seviyeye indirmek ve bu kapsamda stratejiler geliştirmek gibi amaçların varlığı anlaşılacaktır (Kılıçaslan, 2014: 268). Çatışma yönetiminin kapsamının yanı sıra amaçlarını yansıtıyor olması, bu ifadeleri önemli hale getirmektedir.

Çatışmanın yönetilmesi birçok eylemin bir araya gelmesi ile birlikte ortaya çıkmaktadır. Bu da çatışma yönetiminin bir süreç olarak değerlendirilmesine neden olmaktadır. Çatışma yönetimine süreç olarak yaklaşılması halinde aşağıdaki şekilde yer alan aşamaların varlığından söz edilecektir.

Şekil 4. Çatışma Yönetimi Süreci

Kaynak: Topaloğlu ve Avcı, 2008: 77.

Şekil 4’te görüldüğü üzere çatışma yönetiminde teşhis, müdahale, çatışma ve etkililik olmak üzere dört temel aşamanın varlığı söz konusudur. Bu aşamaların her birisinde farklı girişimlerin ve eylemlerin yer aldığı şekil 4’teki veriler aracılığıyla anlaşılmaktadır. Çatışma yönetiminde analiz, ölçüm ve yaklaşımların etkililik sonucunun belirleyicisi olduğu, yine şekil 4’teki bilgiler aracılığıyla görülmektedir.

Çatışmaların ortaya çıkması, farklı düzeyde ve farklı şekillerde meydana gelebilir (Yürür, 2009: 25). Çatışmanın problem olarak nitelendirilmesinin mümkün olması anlamına gelen bu husus, çatışma yönetiminin problem çözme becerisi ile ilişkisini ortaya çıkaran faktörlerden birisi olarak görünmektedir. Farklılık gösteren çatışma vakalarının çözüme kavuşturulması, bireylerin problem çözebilme yetenekleri ile doğru orantılı bir şekilde ilişkiye sahiptir.

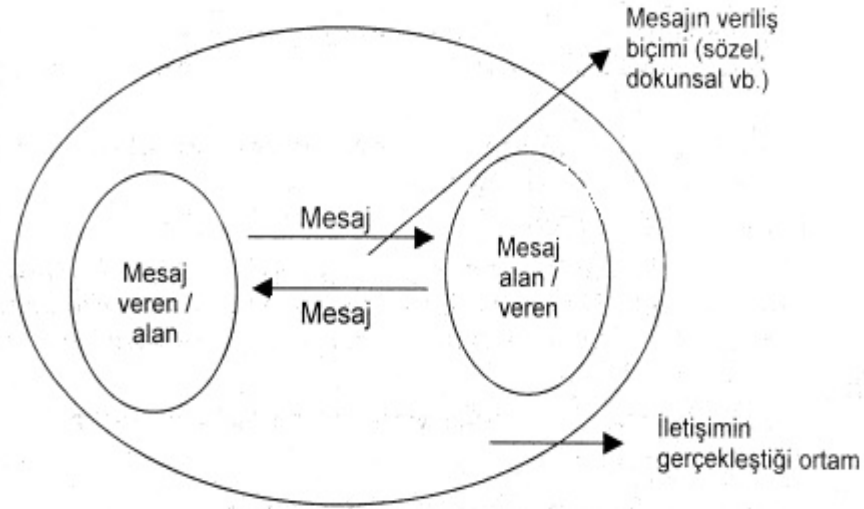
Çatışmayı etkili bir şekilde yönetebilmek ve çözüme kavuşturabilmek amacıyla sahip olunması gereken yeteneklerden söz edilmektedir. Çatışmayı yönetebilmek için bireylerin duygularını anlamak gerekmektedir (Yaşlıoğlu, Pekdemir ve Toplu, 2013: 196). Aksi takdirde anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmak kolay olmayacaktır. Var olan bu gereklilik, çatışma yönetimi ile problem çözme becerisi arasındaki etkileşimi oluşturan bir başka faktör olarak görünmektedir. Özellikle kişisel çatışmalarda bu beceriye duyulan ihtiyaç daha derin bir şekilde hissedilmektedir.

Özetlemek gerekirse çatışmanın etkin bir şekilde yönetilmesi ve çatışmanın yapıcı sonuçlarının ortaya çıkması için çatışma yönetimine ihtiyaç duyulmaktadır. Çatışmanın istenildiği biçimde yönetilmesi ile birlikte bireysel ve örgütsel düzeyde olumlu sonuçlar elde edileceği, bu kısımdaki bilgiler ile birlikte anlaşılmaktadır. Çatışmaların yönetimi, yönetici konumundaki kişilerin sorumluluğunda görünmektedir (Öztaş ve Akın, 2009: 13). Bu da çatışma yönetiminin problem çözme becerisi gerektirdiği işaret etmektedir. Çatışma yönetimi ile problem çözme becerisinin arasındaki etkileşimi oluşturan farklı faktörlerin varlığı da yine bu kısımdaki bilgiler aracılığıyla anlaşılmaktadır.

2.1.5. Çatışma ve Problem Çözme Türleri

Çatışma ve problem çözme becerileri kişiden kişiye değişkenlik göstermesi sebebiyle bu kısımda yer verilecek olan bilgilerin evrensel geçerliliğinin olmadığı bilincinde olmak gerekmektedir. Çatışma ve problem çözme türlerinin içeriği değişkenlik gösteriyor olsa da temel amaç var olan anlaşmazlıkların çözümünü sağlamak için çaba göstermektir (Koruklu vd., 2014: 18). Bu amaç uğruna gösterilen çabanın meydana getirdiği süreçler, çatışma ve problem çözme türlerini ortaya çıkarmaktadır. Böylece çatışma ve problem çözme türlerinin içeriğinde birbirinden farklı yaklaşımların varlığı söz konusu olmaktadır da denilebilir.

Kişilerarası iletişim, çatışma problem çözme türleri kapsamında yeri olan hususların başında gelmektedir. Çatışma ve problem çözme ile kişilerarası iletişim süreci aşağıdaki şekilde gösterildiği gibidir.

Şekil 5. Çatışma ve Problem Çözmede Kişilerarası İletişim

Kaynak: Korkut, 2016: 215.

Şekil 5'te görüldüğü üzere çatışma ve problem çözümede kişilerarası iletişim ile birlikte verilen mesajların belirleyici rolleri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra iletişimin gerçekleştiği ortamın şekillendirici etkilerinin olduğu yine yukarıdaki şekil aracılığıyla

anlaşılmaktadır. Tüm bunların mesajın verilme biçimi ile bir araya gelmesinin kişilerarası iletişim aracılığıyla çatışma ve problem çözme oluşturduğu şekil 5'te yer alan verilerin incelenmesi birlikte görülmüştür.

Çatışma ve problem çözme becerisi içeriğinde yer alan farklı yaklaşımların sonucu olarak ortaya çok sayıda model atılmıştır. Bu modeller üç temel başlıkta sınıflandırılabilir. Rekabete dayalı modeller, geçici çözümler getiren modeller ve kalıcı çözümler getiren modeller bu sınıflandırmayı oluşturmaktadır. Belirtilen modellerin içeriğinde yer alan hususlar, aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablodaki yer alan verilerin incelenmesinin çatışma ve problem çözme türlerinin içeriğinde nelerin yer aldığına dair fikir vereceği düşünülmektedir.

Tablo 5. Çatışma ve Problem Çözme Modelleri

Rekabete Dayalı Modeller	Geçici Çözümler Getiren Modeller	Kalıcı Çözümler Getiren Modeller
Kazan-kazan	Kaçınma	Sorun çözme
Kazan-kaybet	Güç kullanma	Kapsamlı amaçlar belirleme
Kaybet-kaybet	Yumuşatma	Kaynakların arttırılması
	Uzlaşma	Yapısal değişkenlerde değişikliğe gitme
	Oylama	Davranış değiştirme
	Kura çekme	Örgütsel ayna anlayışını kullanma
		Rol analizleri yapma ve değerlendirme

Kaynak: Topaloğlu ve Avcı, 2008: 79.

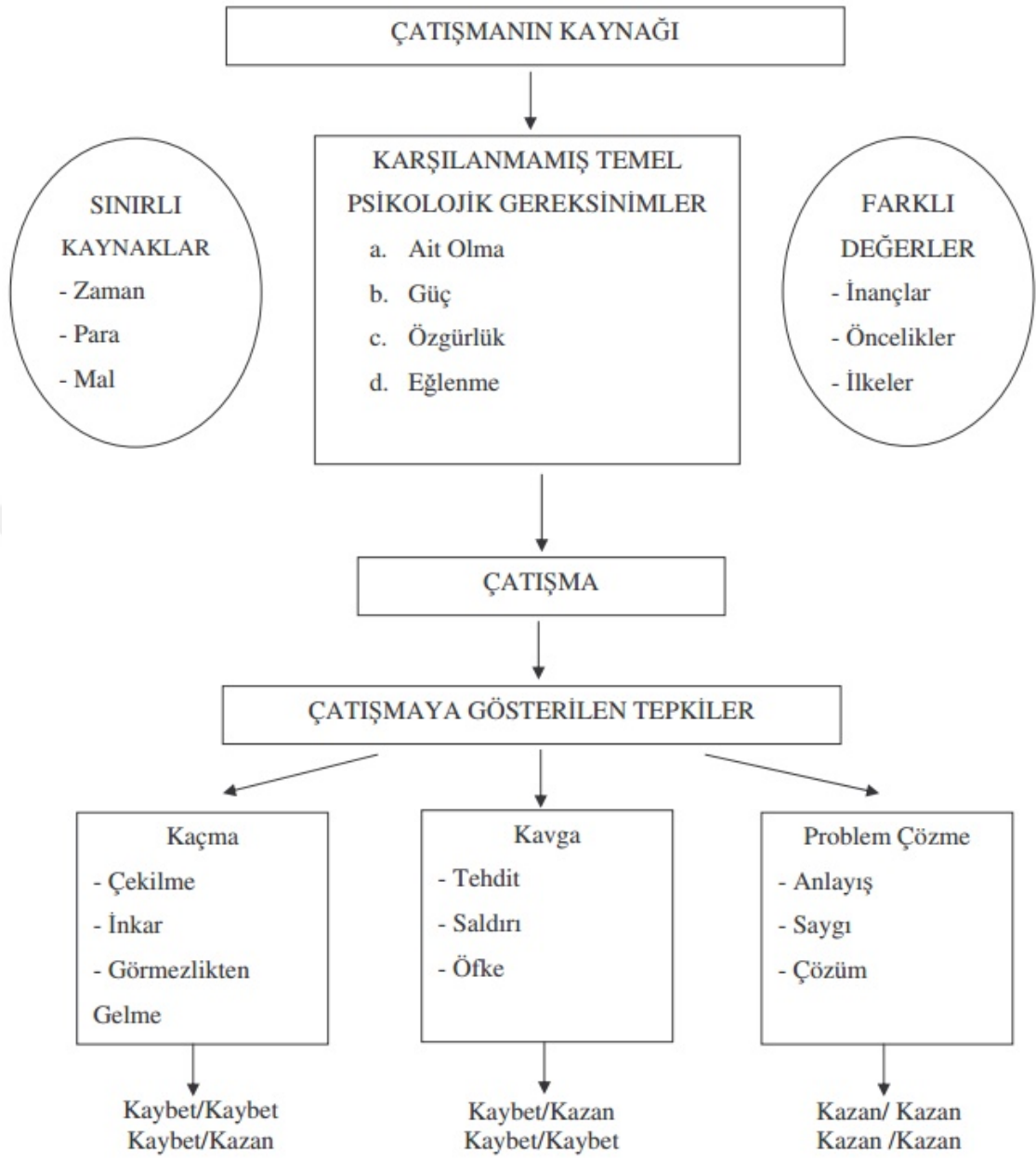
Tablo 5’te görüleceği üzere en geniş kapsam kalıcı çözümler getiren modellerdedir. Bu da çatışma ve problem çözmeye türlerinde kalıcı çözümler elde etmenin güçlüğünü göstermektedir. Geçici çözümler elde etmek için ise uzlaşma, kaçınma ve yumuşama gibi davranışların ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Rekabete dayalı modellerde ise çatışmanın taraflarının her iki tarafının kaybetmesi ya da kazanması sonucunun doğabileceği gibi taraflardan birisinin kazanabileceği ya da kaybedeceği sonuçların ortaya çıkmasının mümkün olduğu görülmektedir.

Çatışma ve problemlerin çözümlenmesi için çaba gösteren bireylerin ortaya koyduğu birçok farklı davranış bulunmaktadır. Bu davranışlar arasından beş tanesi daha fazla ön plana çıkmaktadır. Çatışma ve problem çözmeye becerisi türleri içeriğindeki bu davranışlar, aşağıda sıralandığı gibidir (Uysal, 2006: 14):

- i. Zorlama,
- ii. Uyma,
- iii. Uzlaşma,
- iv. İşbirliği yapma ve
- v. Kaçınma şeklindedir.

Sıralana davranışlardan zorlama taraflardan birisinin kendi isteklerini kabul ettirme girişimlerini içerir. Uyma davranışında ise taraflardan bir tanesi karşı tarafın isteklerinin yerine gelmesi adına girişimlerde bulunmaktadır. Uzlaşmada tarafların ikisi de taviz vermeyi göze alarak çatışmayı çözmeyi hedeflemektedir. İşbirliği, karşılıklı isteklere ilgi göstererek bu konuda işbirliği yapılmasını içerir. Son olarak kaçınmada ise taraflardan birisinin kayıtsız kalması söz konusudur.

Çatışma ve çatışma yönetimi ile ilgili bu kısma kadar verilen bilgiler, aşağıdaki şekildeki gibi özetlenebilir.

Şekil 6. Çatışma Kavramının İçeriğinin Özeti

Kaynak: Uysal, 2006: 11.

Şekil 6'da görüldüğü üzere çatışma ve çatışma yönetimi; çatışmanın kaynaklarından -nedenlerinden-, çatışma sürecinden, çatışmaya gösterilen tepkilerden bağımsız bir şekilde değerlendirilmekten uzaktır. Tüm bunlar gerek yukarıdaki şekilde yer alan verilerden, gerekse bu bölümde değinilen bilgilerden anlaşılmaktadır.

Çatışmanın içeriğinde yer alan farklılıklar, çatışma ve problem çözme becerine de yansımış durumdadır. Çatışma ve problem çözme türleri özelinde yapılan değerlendirmelerde çatışma ile ilgili bu hususlara yer verilmesi, çatışma ve problem çözme becerisi türleri ile çatışmanın kavramsal içeriği arasındaki etkileşimin düzeyini göstermesi bakımından önemlidir.

2.2. Evlilikte Çatışma ve Problem Çözme Becerisi

İkinci bölümün temel araştırma konusu olan evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi içeriğinde yer alan hususlar bu başlık altında değerlendirilecektir. Evlilikte çatışma ve problem çözme becerisinin bir evliliğin nasıl iyi bir şekilde ilerletileceği sorusuna yanıt niteliği taşıdığı söylenebilir (Erbek vd., 2005: 39). Bu nedenle evliliklerde çatışma ve problem çözme becerisinin sosyolojik açıdan büyük öneme sahip olduğu çıkarımını yapmak mümkündür.

Evliliklerde, ikili ilişkilerin tamamında olduğu gibi anlaşmazlıkların olması ve buna bağlı çatışmaların yaşanması kaçınılmazdır. Yaşanan bu çatışmaların ortaya çıkarabileceği sonuçlar nedeniyle evlilikler çatışma ve problem çözme becerisinin açıklanması oldukça önemlidir. Bu noktada bireylerin bağışlayıcı bir yaklaşım benimsemesi, evlilikte çatışma ve problem çözme girişiminin başarılı sonuçlanması olasılığını artırmaktadır. Çünkü taraflardan bir tanesinin ya da ikisinin bağışlayıcı bir yaklaşım göstermesi halinde, öfke ve intikam duygularının etkisi kırılmakta, aynı zamanda güven ve umut açısından sağlam temeller atılmaktadır (Taysi, 2010: 41). Bu nedenle evliliklerde çatışma ve problem çözme becerisinde bağışlayıcı yaklaşımın olumlu etkisi büyüktür.

Çatışma ve problem yaşanması halinde eşlerin sorumluluk almaları gerekmektedir. Ancak ilgili literatürde yer alan çalışmalar, eşlerin çatışma ve problemlerde sorumluluk almak bir yana çatışmanın daha çok karşı taraftan kaynaklandığı şeklinde fikir beyan ettiklerini göstermektedir (Özer ve Cihan Güngör, 2012: 18). Bu da çatışma ve problemlerin çözümünün sekteye uğraması anlamına gelmektedir. Evliliklerde çatışmaların ve problemlerin etkili bir şekilde çözülebilmesi

adına çatışma kimden kaynaklanıyor olursa olsun eşlerin sorumluluk almaktan kaçınmamaları gerekmektedir. Dolayısıyla evliliklerde çatışma ve problem çözme becerisi içeriğinde sorumluluk alma unsuru yer almaktadır.

Özetlemek gerekirse, evliliklerde çatışma yaşanması ve problemlerin doğması olağandır. Çatışmaların ve problemlerin çözülmesi için ihtiyaç duyulan becerilerin başında sorumluluk almaktan kaçınmamanın yer aldığı verilen bilgiler aracılığıyla anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra affedici bir yaklaşımda olmak ve tartışmaları uzatmamak, evliliklerde yaşanan çatışma ve problemlerin çözümünde ihtiyaç duyulan beceriler arasında bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA: DOĞUM SIRASININ EVLİLİK ÇATIŞMA VE PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin analizi ve bulgular ortaya konulacaktır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Kişiler Arası problem çözme becerilerinin evlilik çatışma düzeylerini etkileme düzeyinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

3.2. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel ve ilişkisel tarama modeline göre modellenmiştir. Araştırma katılanların var olan özelliklerinde hiçbir değişiklik yapılmaksızın veri toplanarak, var olan durum hakkında deneklerin görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Betimleme yöntemi geçmişe ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışılır. Olayı değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan bilmek istenen şeyi gözleyip belirleyebilmektir. Bu bağlamda araştırma modeli, Kişiler Arası problem çözme becerisi ve evlilik çatışma düzeyleri belirlenmek istendiğinden dolayı betimsel tarama modeline dayanmaktadır. İlişkisel tarama modellerinde, iki veya daha çok sayıda değişken arasındaki birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Bu bağlamda katılımcıların Kişiler Arası problem çözme ve evlilik çatışması düzeyi arasındaki

ilişkiler belirlenmek istendiğinden dolayı çalışma aynı zamanda ilişkiisel tarama modeline dayanmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İstanbul İlinin tamamı oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme basit tesadüfi örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Geri dönmeyen anketler, eksik bilgi, değişkenlerden boş bırakılması gibi sorunlardan dolayı 60 bireyin görüşleri değerlendirilmeye alınmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formundan yararlanılmıştır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemek üzere “Kişisel Bilgi Formu”, “Kişiler Arası problem çözme Envanteri”, “Evlilik Çatışma Ölçeği” ile toplanacaktır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu katılımcıların bireysel özellikleri (Cinsiyet, Yaş, Eğitim Durumu, Meslek, Evlilik Süresi, Çocuk Sayısı, Gelir Düzeyi, İçinde Büyüdüğünüz Aile, Şu an Eşinizle Kurduğunuz Aile, Kardeş sayınız (siz dâhil ailenizdeki toplam çocuk sayısı) (anne babanız hariç), Kardeşleriniz arasında kaçınıcı çocuksunuz?, Kaç kız kardeşiniz var? (Ablanız ya da ablalarınızı da dahil ediniz.) , Kaç erkek kardeşiniz var? (Ağabey ya da ağabeylerinizi de dahil ediniz.), Eşinizle problem (sorun) yaşıyor musunuz?, Evliliğimizde bir problem yasağımızda bu problem çözümü ile ilgili kim daha istekli davranır?, Bu problemin çözümüne kim katkı sağlar?) içeren 17 sorudan oluşmaktadır.

Kişilerarası Problem Çözme Envanteri (KPÇE): Kişilerarası Problem Çözme Envanteri 18-30 yaşları arası üniversite öğrencilerinin kişilerarası problem çözme

yönelim ve becerilerini ölçmek için Çam ve Tümkaya (2006) tarafından geliştirilmiştir. Envanterde toplam 50 madde bulunmaktadır. Maddeler “Hiç uygun değil” (1) ile “Tamamıyla uygun” (5) arasında olmak üzere beşli likert tipi değerlendirme seçeneklerine sahiptir. Her bir alt ölçek için elde edilen yüksek puan, kişilerarası problem çözmeyle ilgili özelliğin yüksek olduğunu göstermektedir (Çam ve Tümkaya, 2006a).

Yapılan açıklayıcı faktör analizi çalışmasında (n=526) kişilerarası problem çözmeyle ilgili varyansın toplam %38.38’ini açıklayan beş faktör elde edilmiştir. Her faktörde toplanan maddelerin içeriklerine göre faktörler Probleme Olumsuz Yaklaşma (POY), Yapıcı Problem Çözme (YPC), Kendine Güvensizlik (KG), Sorumluluk Almama (SA) ve Israrcı- Sebatar Yaklaşım (I-SY) alt ölçekleri olarak adlandırılmıştır. Her bir alt ölçekte yer alan madde sayısı sırasıyla 16, 16, 7, 5 ve 6’dır (Çam ve Tümkaya, 2006a). Probleme Olumsuz Yaklaşma puanlarının Kendine Güvensizlik ($r=.54$), Sorumluluk Almama ($r=.44$) ve Israrcı-Sebatar Yaklaşım ($r=.16$) puanlarıyla anlamlı ilişkileri vardır. Sorumluluk Almama’nın Kendine Güvensizlik’le ilişkisi de orta düzeydedir ($r=.48$). Ayrıca Yapıcı Problem Çözme puanlarının Israrcı-Sebatar Yaklaşım ile $.55$ ve Kendine Güvensizlik ile de $-.09$ düzeyinde ilişkili olduğu görülmüştür. Maddelerin yer aldıkları alt ölçeklerin toplam puanlarıyla hesaplanan korelasyon değerleri $.22$ ile $.74$ arasında değişmektedir (Çam ve Tümkaya, 2006a).

Evlilik Çatışma Ölçeği: Evlilik çatışması ölçeği, Hatipoğlu (1993), tarafından evlilik çatışmalarını ölçebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, 70 maddeden oluşmaktadır. Her bir madde için verilebilecek olan cevap seçeneği beş tanedir. Bu cevap seçenekleri; Böyle bir durum yok, Var ama hiç gerginlik yaratmıyor, Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor (1 puan), Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor (2 puan), Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor (3 puan), Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor (4 puan) cevaplarıdır. Ölçekten, çatışma puanı ve evlilik çatışması sıklığı olmak üzere, iki farklı puan elde edilmektedir, Çatışma Puanı, "Böyle bir durum yok" ve "Var ama hiç gerginlik yaratmıyor" cevaplarının dışında kalan cevap sayısı ile belirlenmektedir. Yani çatışma yarattığı söylenen maddelerin toplam sayısı çatışma puanı vermektedir. Bu puan, 0 ile 70 arasında değişmektedir. Evlilik Çatışması Sıklığı puanı hesaplanırken,

çatışma yarattığı söylenen maddelerin karşılık gelen puanlarla çarpılmasından elde edilen puanlar toplanır. Bu elde edilen toplam puan ise elde edilmiş olan Çatışma Puanına bölünür. Böylece 1 ile 4 arasında değişebilen bir sıklık puanı elde edilir. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışması sonucunda cronbach-alfa .91 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada çiftlerin çatışmalı ve çatışmasız olarak ayrılabilmesi için "Çatışma Puanı" kullanılmıştır. Ölçek hem anne hem babalar tarafından doldurulmuştur. Her çift için anne ve babanın aldığı puan toplanıp ikiye bölünerek, tekbir evlilik çatışması puanı elde edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Yapılan bu çalışmada katılımcı bireylerden elde edilen nicel veriler SPSS 23 paket programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Bireylerden toplanan demografik özellikler için tanımlayıcı istatistiklerden olan frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak yorumlanmıştır. Araştırmada kullanmış olduğumuz ölçeğin güvenilirliği için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve yorumu yapılmıştır. Nicel değişkenlerimizin iki ilişkisiz örneklemden elde edilen puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Bağımsız T testi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirinden anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA sonucunda gruplar arasında anlamlı görülmesi durumunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için, öncelikle varyansların homojenliğine bakılarak varyanslar homojen ise Scheffe Testi, değilse Tamhane's T2 Testi uygulanmıştır. Sayısal gelişmelerle ilgili veriler tablolar haline getirilip yorumlanmış, bağımsız değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı $\alpha = 0.05$ hata payında test edilmiştir.. Bağımlı değişken ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi, korelasyon analizinde anlamlılık varsa, bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki etki için regresyon analizi uygulanmıştır. Tüm testlerde hata oranı (alfa= 0,05) belirlenip $p < 0.05$ olduğu durumlarda gruplar arası fark istatistiksel olarak anlamlı kabul edilecektir. Regresyon ve korelasyon analizinde alfa=0,01 hata oranı da dikkate alınacaktır. Verilerin çözümlenmesi ile oluşturulan tablolar ışığında, yorumlar yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, örneklem grubuna ait demografik bilgilerin açıklanması ve araştırmanın alt problemlerinin yanıtlanması için elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntem ile analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Ölçeklerin Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Bu aşamada çalışmanın araştırma bölümünde kullanılan Evlilik Çatışma Ölçeği ve Kişilerarası Problem Çözme Envanteri puanlama yolu ile ölçülen ölçekler için geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmıştır. Anket sorularının geçerliliği ve güvenilirliği için Cronbach's Alpha test istatistiği kullanılmıştır.

Cronbach's Alfa Katsayısının değerlendirilmesinde uyulan değerlendirme ölçütü;

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Tablo 6. Ölçeklerin Geçerlilik / Güvenilirlik Analizi Sonuçları

	<i>Cronbach's Alpha</i>	<i>Standartlaştırılmış Cronbach's Alpha</i>	<i>Madde Sayısı</i>
Evlilik Çatışma Ölçeği	0,932	0,922	66
Kişilerarası Problem Çözme Envanteri	0,907	0,906	50

Tablo 6'da örneklem grubuna uygulanan ‘‘Evlilik Çatışma Ölçeği’’nin ve ‘‘Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri’’nin güvenilirlik analizinin sonuçları verilmiştir. Tablo 1’de görüldüğü gibi, Evlilik Çatışma Ölçeği’ nin güvenilirliğinin $\alpha=0,922$ olduğu, Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri’ nin güvenilirliğinin $\alpha= 0,906$ ve yüksek derecede güvenilir olduğu, dolayısıyla bu değerlerin araştırma için yeterli olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Ölçeklere Ait Ölçeğine Ait Betimleyici İstatistikler

	<i>Ortalama</i>	<i>Varyans</i>	<i>Std. Sapma</i>	<i>Madde Sayısı</i>
Evlilik Çatışma Ölçeği	95,3500	787,045	28,05432	66
Kişilerarası Problem Çözme Envanteri	134,0333	741,863	27,23717	50

Tablo 7’de görüldüğü üzere örneklem grubuna uygulanan Evlilik Çatışma Ölçeği 95,35 ortalama ve 28,05 standart sapma ile ve Kişiler Arası Problem Çözme Envanteri 134,03 ortalama ve 27,23 standart sapma ile dağıldığı görülmüştür.

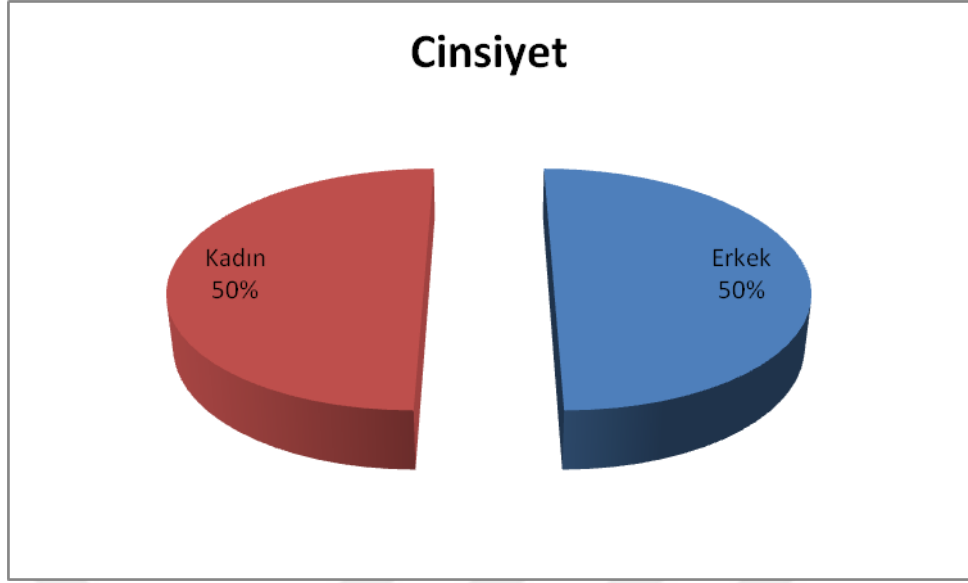
4.2. Frekans Tablolarının Yorumlanması

Araştırmanın bu bölümünde, anket formunda yer alan kişisel bilgilere ve ölçeklere ait olarak toplu frekans dağılım tabloları oluşturulup yorumlanacaktır.

Tablo 8. Cinsiyet Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
Erkek	30	50,0
Kadın	30	50,0
Toplam	60	100,0

Tablo 8’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 30’u (%50,0) kadın, 30’u (%50,0) erkek olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

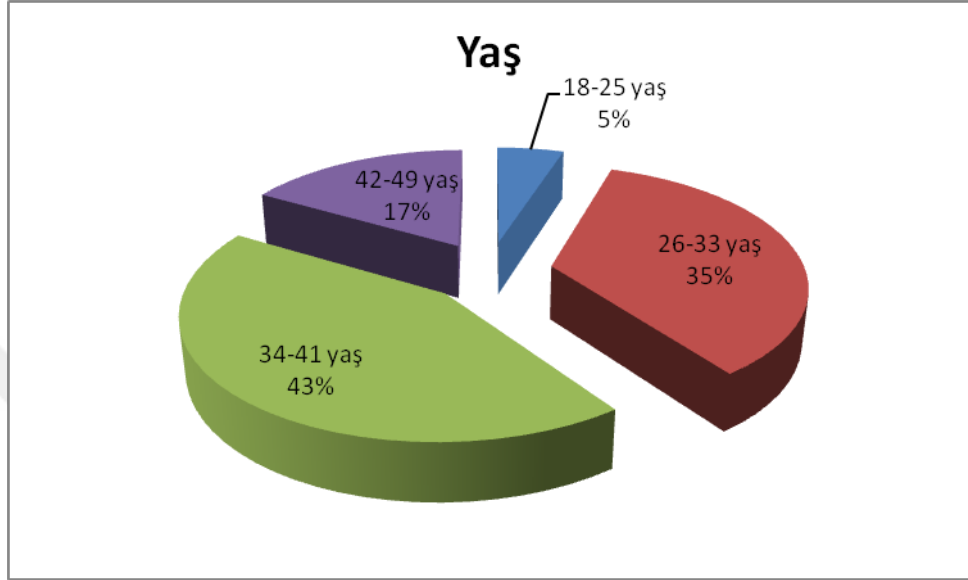
Şekil 7. Cinsiyet Dağılımı

Şekil 7’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların yarısı kadın yarısı erkek olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre kampçılarının cinsiyet dağılımının eşit olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Yaş Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
18-25 yaş	3	5,0
26-33 yaş	21	35,0
34-41 yaş	26	43,3
42-49 yaş	10	16,7
Toplam	60	100,0

Tablo 9’da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 3’ü (%5,0) 18-25 yaş, 21’i (%35,0) 26-33 yaş, 26’sı (%43,3) 34-41 yaş ve 10’u (%16,7) 42-49 yaş olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

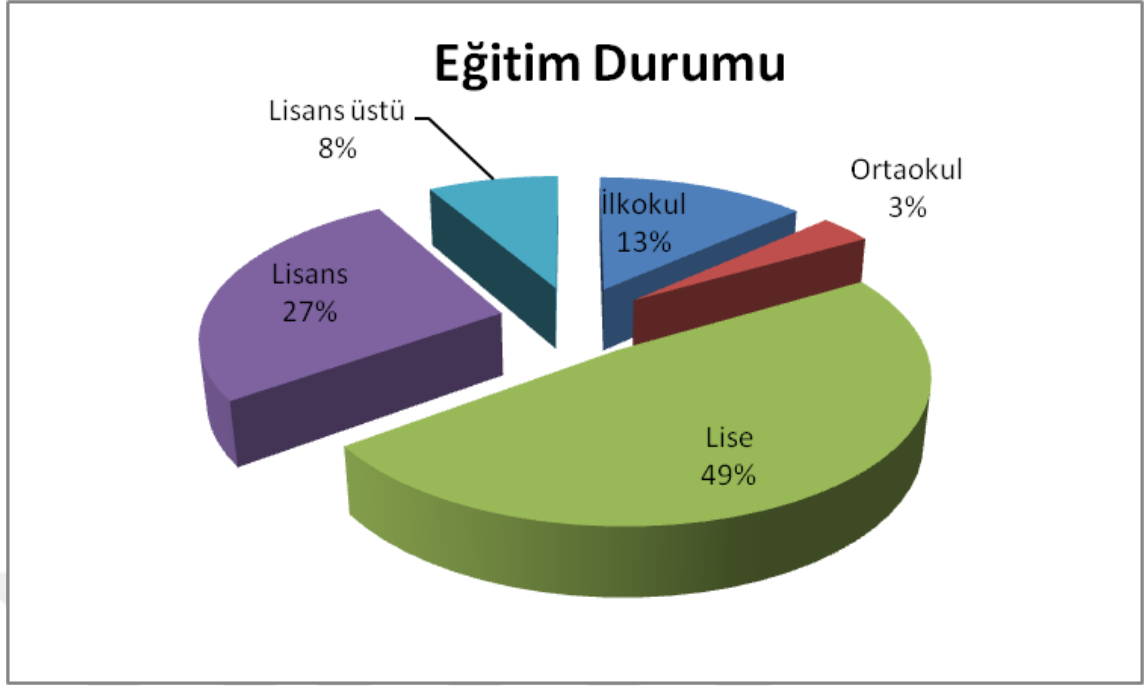
Şekil 8. Yaş Dağılımı

Şekil 8’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %5’i 18-25 yaş , %35’i 26-33 yaş, %43’ü 34-41 yaş ve %17’si 42-49 yaş olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla 34-41 yaş arasında yer almaktadır.

Tablo 10. Eğitim Durumu Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
İlkokul	8	13,3
Ortaokul	2	3,3
Lise	29	48,3
Lisans	16	26,7
Lisansüstü	5	8,3
Toplam	60	100,0

Tablo 10’da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 8’i (%13,3) ilkokul mezunu, 2’si (%3,3) ortaokul mezunu, 29’u (%48,3) lise mezunu, 16’sı (%26,7) lisans mezunu ve 5’i (%8,3) lisansüstü mezunu olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Şekil 9. Eğitim Durumu Dağılımı

Şekil 9’da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %13’ü ilkokul , %3’ü ortaokul, %49’u lise, %27’si lisans ve %8’i lisansüstü olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla lise mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 11’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 10’u (%16,7) 1-2 yıl, 2’si (%3,3) 3-5 yıl, 22’si (%36,7) 6-10 yıl, 10’u (%16,7) 11-15 yıl ve 16’sı (%26,7) 16-21 yıl evli olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Tablo 11. Evlilik Süresi Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
1-2 yıl	10	16,7
3-5 yıl	2	3,3
6-10 yıl	22	36,7
11-15 yıl	10	16,7
16-21 yıl	16	26,7
Toplam	60	100,0

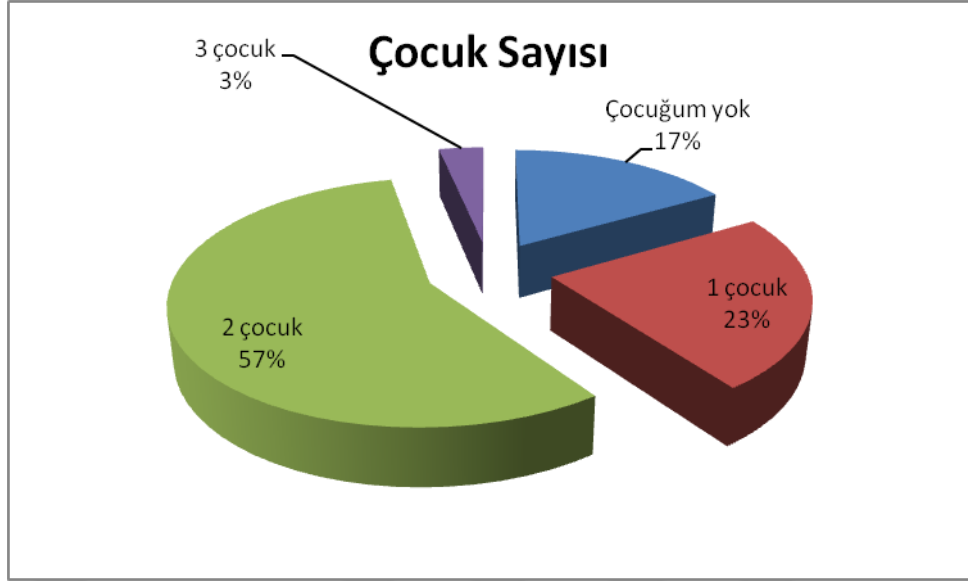
Şekil 10. Evlilik Süresi Dağılımı

Şekil 10'da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %17'si 1-2 yıl , %3'ü 3-5 yıl, %36'sı 6-10 yıl, %17'si 11-15 yıl ve %27'si 16-21 yıl olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla 6-10 yıl arası evli olduğu görülmüştür.

Tablo 12. Çocuk Sayısı Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	<i>%</i>
Çocuğum yok	10	16,7
1	14	23,3
2	34	56,7
3	2	3,3
Toplam	60	100,0

Tablo 12'de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 10'u (%16,7) çocuğu yok, 14'ü (%23,3) 1 çocuk, 34'ü (%56,7) 2 çocuk ve 2'si (%3,3) 3 çocuk olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

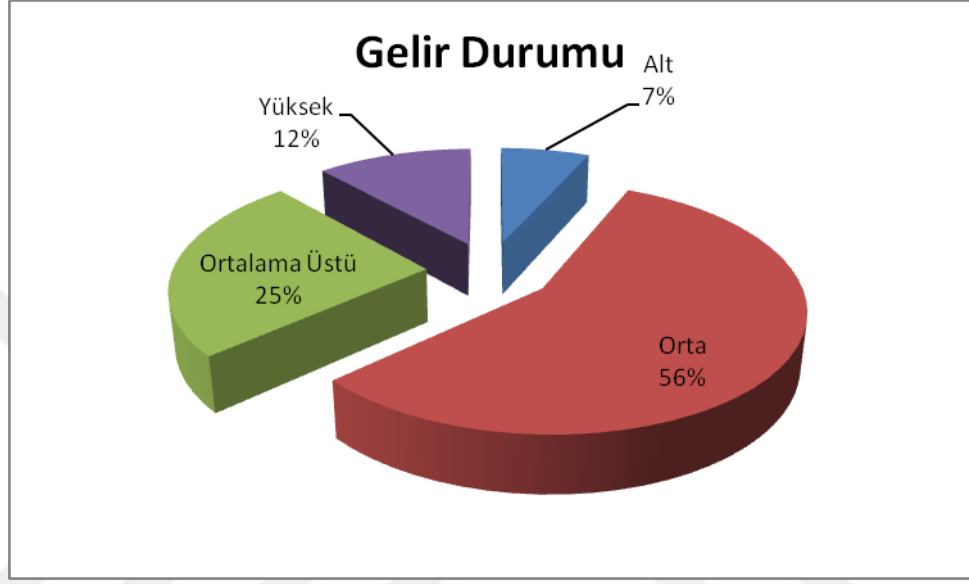
Şekil 11. Çocuk Sayısı Dağılımı

Şekil 11’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %17’si çocuğu yok , %23’ü 1 çocuk sahibi, %57’si 2 çocuk sahibi ve %3’ü 3 çocuk sahibi olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla 2 çocuk sahibi olduğu görülmüştür.

Tablo 13. Gelir Durumu Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
Alt	4	6,7
Orta	34	56,7
Ortalama Üstü	15	25,0
Yüksek	7	11,7
Toplam	60	100,0

Tablo 13'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 4'ü (%6,7) gelir durumu alt düzey, 34'ü (%56,7) gelir durumu orta, 15'i (%25,0) gelir durumu ortalama üstü ve 7'si (%11,7) gelir durumu yüksek olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Şekil 12. Gelir Durumu Dağılımı

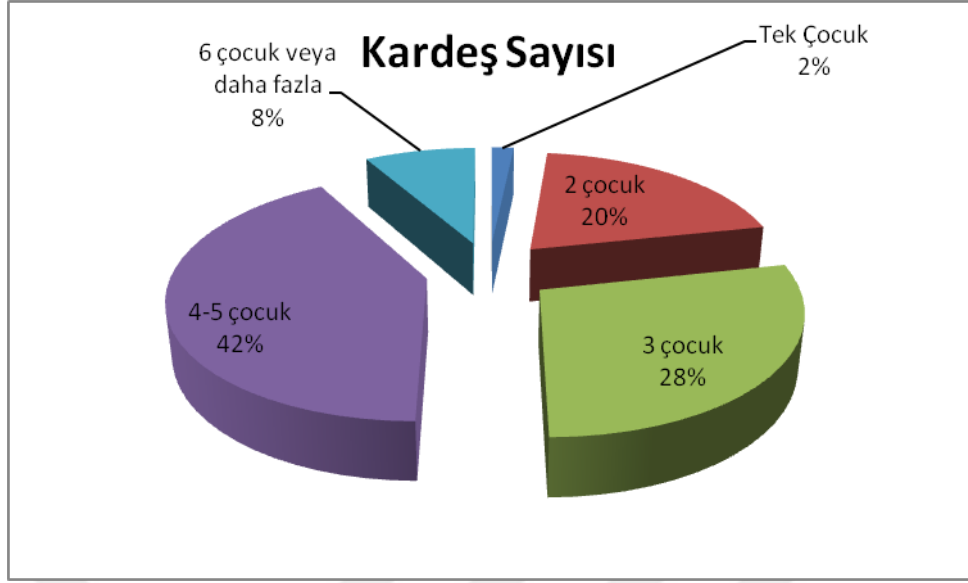
Şekil 12'da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %7'si gelir düzeyi alt , %56'sı gelir durumu orta, %25'i ortalama üstü ve %12'si gelir düzeyi yüksek olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla orta gelir grubunda olduğu görülmüştür.

Tablo 14. Kardeş Sayısı Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
Tek Çocuk	1	1,7
2 kardeş	12	20,0
3 kardeş	17	28,3
4-5 kardeş	25	41,7
6 kardeş veya daha fazla	5	8,3
Toplam	60	100,0

Tablo 14'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 1'i (%1,7) tek çocuk, 12'si (%20,0) 2 kardeş, 17'i (%28,3) 3 kardeş, 25'i (41,7) 4-5 kardeş ve 5'i (%8,3) 6 veya daha fazla kardeş olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Şekil 13'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %2'si tek çocuk , %20'si 2 kardeş, %28'i 3 kardeş, %42'si 4-5 kardeş ve %8'i 6 veya daha fazla kardeş yüksek olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla orta gelir grubunda olduğu görülmüştür.

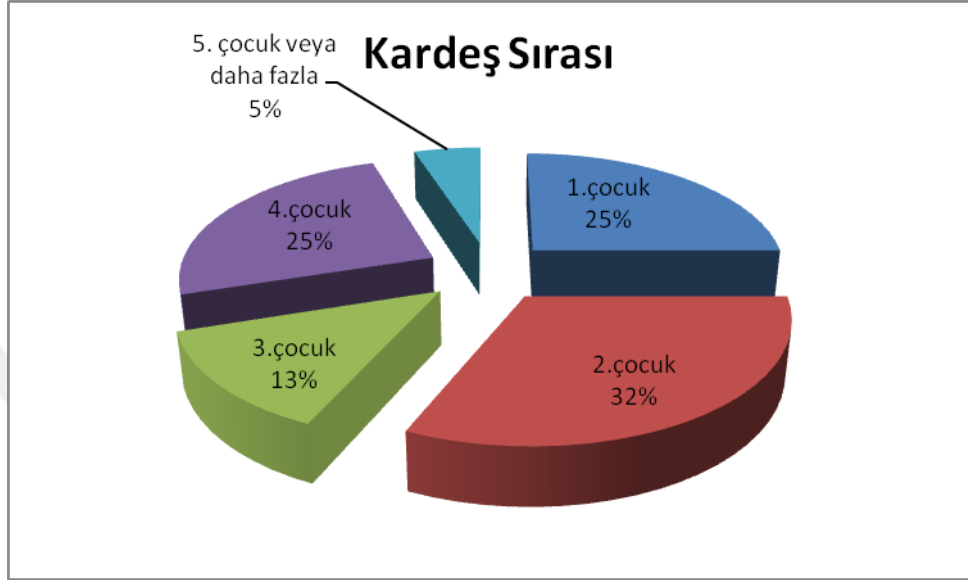

Şekil 13. Kardeş Sayısı Dağılımı

Tablo 15. Kardeş Sırası Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
1.çocuk	15	25,0
2.çocuk	19	31,7
3.çocuk	8	13,3
4.çocuk	15	25,0
5. çocuk veya daha fazla	3	5,0
Toplam	60	100,0

Tablo 15’te görüldüğü gibi, örneklemini oluşturan katılımcıların 15’i (%25,0) ilk çocuk, 19’u (%31,7) 2.çocuk, 8’i (%13,3) 3.çocuk, 15’i (25,0) 4.çocuk ve 3’ü (%5,0) 5.çocuk veya daha fazla olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

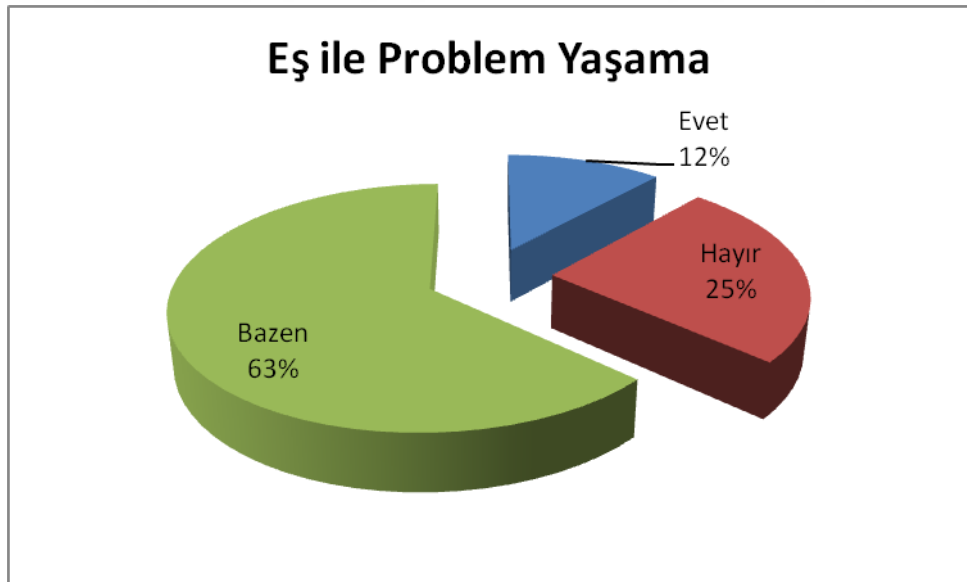
Şekil 14. Kardeş Sırası Dağılımı

Şekil 14’te görüldüğü gibi, örneklemini oluşturan katılımcıların %25’i ilk çocuk, %32’si 2.çocuk, %13’ü 3.çocuk, %25’i 4.çocuk ve %5’i 5.çocuk veya daha fazla olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla kardeşler arasında 2. Sırada olduğu görülmüştür.

Tablo 16’da görüldüğü gibi, örneklemini oluşturan katılımcıların 7’si (%11,7) eşi ile problem yaşıyor, 15’i (%25,0) eşi ile problem yaşamıyor ve 38’i (%63,3) eşi ile bazen sorun yaşamakta olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Tablo 16. Eşle problem (sorun) yaşama değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
Evet	7	11,7
Hayır	15	25,0
Bazen	38	63,3
Toplam	60	100,0

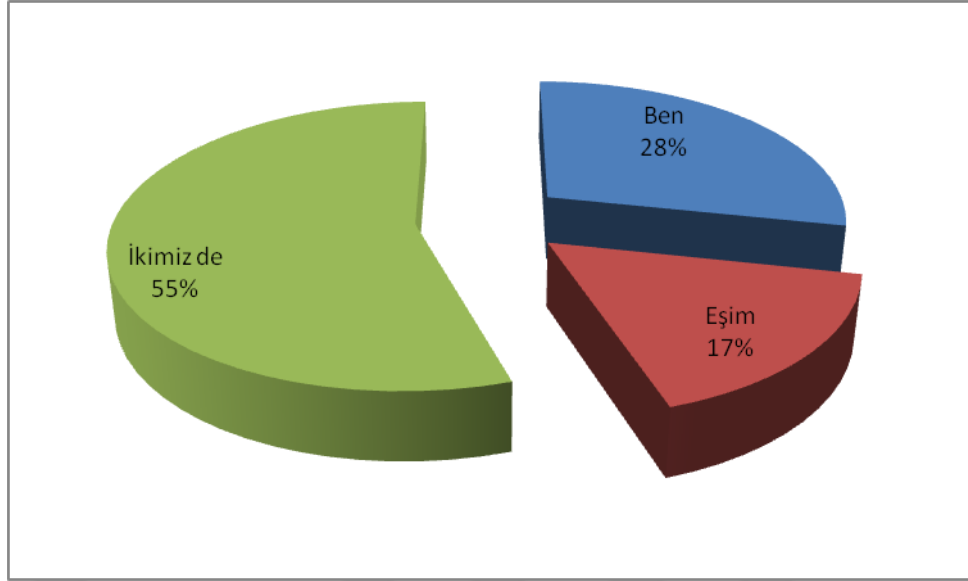
Şekil 15. Eş ile Sorun Yaşama Durumu Dağılımı

Şekil 15'te görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %12'si eşi ile problem yaşıyor, %25'i eşi ile problem yaşamıyor ve %63'ü eşi ile bazen problem yaşıyor olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla eşleri ile bazen problem yaşıyor olduğu görülmüştür.

Tablo 17. Evlilikte bir problem yaşandığında bu problem çözümü ile ilgili kimin daha istekli olduğu Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	<i>%</i>
Ben	17	28,3
Eşim	10	16,7
İkimiz de	33	55,0
Toplam	60	100,0

Tablo 17'de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 17'si (%28,3) problemi çözmeye kendisi daha istekli, 10'u (%16,7) problem çözmede eşi daha istekli ve 33'ü (%55,0) eşi ile problem çözmede her ikisi de istekli olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

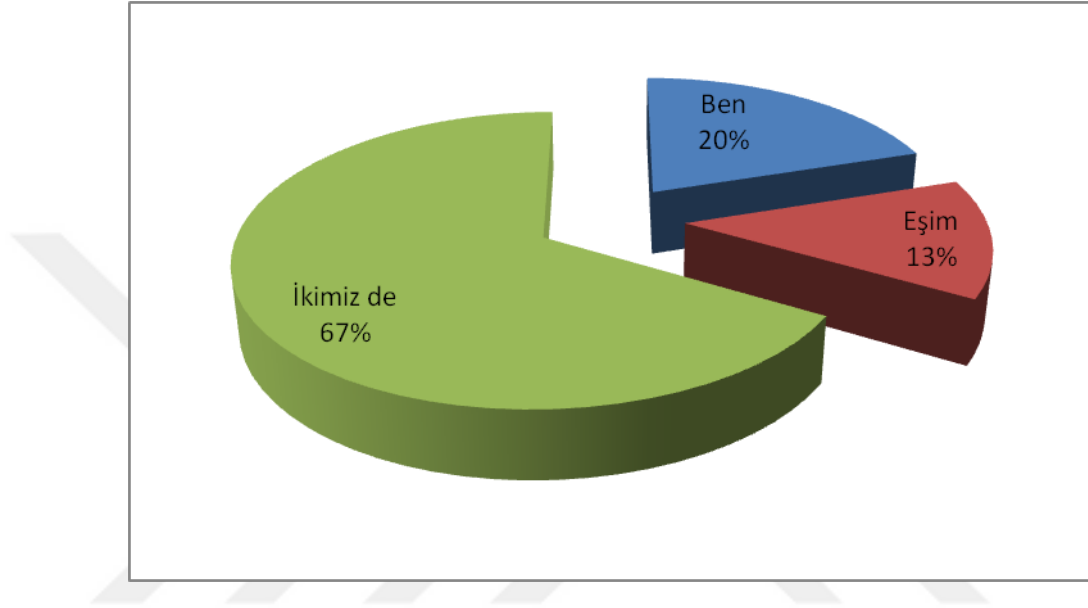
Şekil 16. Problem Çözme Durumunda İstekli Davranma Durumu Dağılımı

Şekil 16’da görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %28’i problem çözmeye kendisi istekli, %17’si problem çözmeye eşi istekli ve %55’i problem çözmeye her ikisi de istekli olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla eşleri ile problem çözerken her ikisinin de istekli olduğu görülmüştür.

Tablo 18. Bu problemin çözümüne kimin katkı sağladığı Değişkenine Ait Frekans Dağılımı

	<i>F</i>	%
Ben	12	20,0
Eşim	8	13,3
İkimiz de	40	66,7
Toplam	60	100,0

Tablo 18’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların 12’si (%20,0) problemi çözmeye kendisi katkı sağlar, 8’i (%13,3) problem çözmeye eşi katkı sağlıyor ve 40’ı (%66,7) eşi ile problem çözmeye her ikisi de katkı sağlıyor olmak üzere toplam 60 birey araştırmaya dahil edilmiştir.

Şekil 17. Probleme Katkı Sağlama Dağılımı

Şekil 17’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan katılımcıların %20’i problem çözmeye kendisi katkı sağlar, %13’ü problem çözmeye eşi katkı sağlar ve %67’si problem çözmeye her ikisi de katkı sağlıyor olarak dağılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcılar çoğunlukla eşleri ile problem çözerken her ikisinin de katkı sağladığı görülmüştür.

4.3. İlişki Analizi

Bu bölümde katılımcıların Evlilik Çatışma ve Kişiler Arası Problem Çözme toplam puanları iki sürekli değişken olarak değerlendirilmiş ve değişkenler arasındaki ilişkiyi test edebilmek içinse Pearson Çarpım Moment Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analizin sonuçları Tablo 14’de verilmiştir.

Tablo 19. İlişki Analizi

	<i>Evlilik Çatışma</i>
<i>Kişilerarası problem çözme</i>	
r	0,197
p	0,132
N	60

Tablo 19’da görüldüğü gibi, katılımcıların evlilik çatışma ile kişiler arası problem çözme tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($r=0,197$; $p = 0,132 > 0.01$).

4.4. T Test ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları ve Yorumlanması

Bu bölümde katılımcıların evlilik çatışma ve kişiler arası problem çözme tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla T Test ve testi yapılmış ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) bulgular aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 20. Cinsiyete Göre Farklılık Analizi

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Erkek	30	1,3747	0,40484	-1,282	0,205
	Kadın	30	1,5146	0,43997		
Kişilerarası problem çözme	Erkek	30	2,6973	0,59676	0,282	0,818
	Kadın	30	2,6646	0,49046		

Tablo 20’de görüldüğü gibi cinsiyete göre evlilik çatışması tutumlarında farklılık olup olmadığını tespit etmek için yapılan T testi sonuçlarına göre evlilik çatışması tutumlarda kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle kadın ve erkeklerin evlilik çatışması tutumlarının benzer düzeyde olduğu görülmüştür. ($t=-1,282$; $p=0,205$, $p > 0.05$).

Cinsiyete göre kişiler arası problem çözme tutumlarında farklılık olup olmadığını tespit etmek için yapılan T testi sonuçlarına göre kişiler arası problem çözme tutumlarda kadın ve erkekler arasında anlamlı farklılık olmadığı anlaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle kadın ve erkeklerin kişiler arası problem tutumlarının benzer düzeyde olduğu görülmüştür. ($t=0,282$; $p=0,818$, $p > 0.05$).

Tablo 21. Katılımcıların Yaşa Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	18-25 yaş	3	1,5606	0,46676
	26-33 yaş	21	1,4935	0,49549
	34-41 yaş	26	1,4242	0,43341
	42-49 yaş	10	1,3606	0,22266
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	18-25 yaş	3	2,5986	0,73309
	26-33 yaş	21	2,8192	0,47884
	34-41 yaş	26	2,6907	0,59666
	42-49 yaş	10	2,3898	0,40640
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 21’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin yaş ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,56 ile 18-25 yaş olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,49 ortalama ile 26-33 yaş, 1,42 ortalama ile 34-41 yaş ve 1,36 ortalama ile 42-49 yaş katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin yaş ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,81 ile 26-33 yaş olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,69 ortalama ile 34-41, 2,59 ortalama ile 18-25 yaş ve 2,38 ortalama ile 42-49 yaş katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 22. Katılımcıların Yaşa Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>		<i>Kareler</i>		
		<i>Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,172	3	0,057	0,306	0,821
	Gruplar İçi	10,488	56	0,187		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	1,272	3	0,424	1,480	0,230
	Gruplar İçi	16,047	56	0,287		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 22 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda yaş grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,306$; $p=0,821 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda yaş grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,480$; $p=0,230 > 0.05$).

Tablo 23’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin eğitim durumu ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,66 ile lisansüstü olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,52 ortalama ile ilkokul, 1,52 ortalama ile lisans, 1,36 ortalama ile lise ve 1,16 ortalama ile ortaokul mezunu katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin eğitim durumu ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 3,91 ile ortaokul olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,98 ortalama ile lisans, 2,62 ortalama ile lisansüstü, 2,56 ortalama ile ilkokul ve 2,47 ortalama ile lise mezunu katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 23. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	İlkokul	8	1,5246	0,50603
	Ortaokul	2	1,1667	0,00000
	Lise	29	1,3615	0,28086
	Lisans	16	1,5227	0,52141
	Lisansüstü	5	1,6606	0,67900
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişiler Arası problem çözme	İlkokul	8	2,5638	0,59248
	Ortaokul	2	3,9184	0,31748
	Lise	29	2,4722	0,44155
	Lisans	16	2,9821	0,38310
	Lisans üstü	5	2,6204	0,54658
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 24. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>		<i>Kareler</i>		
		<i>Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,737	4	0,184	1,021	0,405
	Gruplar İçi	9,923	55	0,180		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	5,906	4	1,476	7,115	0,000
	Gruplar İçi	11,414	55	0,208		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 24 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,021$; $p=0,405 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü

varyans analizi sonucunda eğitim durumu grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=7,115$; $p=0,000 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc testlerinden hangisinin yapılacağına karar verebilmek için Levene Testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 25. Eğitim Durumuna Göre Levene Testi

	<i>Levene İstatistiği</i>	<i>ss1</i>	<i>ss2</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	2,076	4	55	0,096
Kişilerarası problem çözme	1,108	4	55	0,362

Tablo 25'te görüldüğü gibi; yapılan Levene Testi sonucunda kişiler arası problem çözme puanlarında eğitim durumuna göre varyansların homojen olduğunu ($L = 1,108$; $p = 0,362 > 0.05$) göstermektedir. Bu nedenle post hoc menüsünden homojen varyanslı dağılımlarda kullanılan post hoc tekniklerden birinin seçilmesi gerektiği görülmektedir.

Tablo 26. Kişilerarası Problem Çözmede Eğitim Durumuna Göre Scheffe Testi Sonuçları

<i>(I) Eğitim Durumu</i>	<i>(J) Eğitim Durumu</i>	<i>(I-J)</i>	<i>p</i>
Ortaokul	İlkokul	1,35459*	0,012
	Lise	1,44616*	0,002
	Lisans üstü	1,29796*	0,030
Lise	Lisans	-0,50994*	0,019

Tablo 26’da görüldüğü gibi; farkın kaynağına Scheffe testi ile bakılmış ve ortaokul mezunlarının, ilkokul, lise ve lisans mezunlarından daha yüksek kişiler arası problem çözme düzeyine sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca lisans mezunu kişiler arası problem çözme düzeyi lise mezunlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 27. Katılımcıların Evlilik Süresine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	1-2 yıl	10	1,4788	0,39550
	3-5 yıl	2	1,7955	0,3214
	6-10 yıl	22	1,4518	0,55347
	11-15 yıl	10	1,3894	0,32434
	16-21 yıl	16	1,4044	0,32211
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	1-2 yıl	10	2,8592	0,57662
	3-5 yıl	2	2,9694	0,47621
	6-10 yıl	22	2,5946	0,46261
	11-15 yıl	10	2,9571	0,66468
	16-21 yıl	16	2,4796	0,48786
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 27’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin evlilik süresi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,79 ile 3-5 yıl olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,47 ortalama ile 1-2 yıl, 1,45 ortalama ile 6-10 yıl, 1,40 ortalama ile 16-20 yıl ve 1,38 ortalama ile 11-15 yıl evli olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin evlilik süresi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,96 ile 3-5 yıl olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,95 ortalama ile 11-15 yıl, 2,85 ortalama ile 1-2 yıl, 2,59 ortalama ile 6-10 yıl ve 2,47 ortalama ile 16-21 yıl evli olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 28. Katılımcıların Evlilik Süresine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>		<i>Kareler</i>		
		<i>Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,315	4	0,079	0,419	0,794
	Gruplar İçi	10,345	55	0,188		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	2,060	4	0,515	1,856	0,131
	Gruplar İçi	15,260	55	0,277		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 28 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının evlilik Süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda evlilik süresi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,419$; $p=0,794 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda evlilik Süresi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,856$; $p=0,131 > 0.05$).

Tablo 29’da görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin çocuk sayısı ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,68 ile çocuğu olmayan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,44 ortalama ile 3 çocuğu olan, 1,42 ortalama ile 1 çocuğu olan, 1,38 ortalama ile 2 çocuğu olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin çocuk sayısı ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 3,15 ile 3 çocuğu olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,84 ortalama ile çocuğu olmayan, 2,67 ortalama ile 1 çocuğu olan, 2,60 ortalama ile 2 çocuğu olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 29. Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Çocuğum yok	10	1,6848	0,76621
	1	14	1,4275	0,34526
	2	34	1,3810	0,30593
	3	2	1,4470	0,13928
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Çocuğum yok	10	2,8469	0,50517
	1	14	2,6793	0,51214
	2	34	2,6050	0,56864
	3	2	3,1531	0,15874
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 30. Katılımcıların Çocuk Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,719	3	0,240	1,350	0,268
	Gruplar İçi	9,941	56	0,178		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	,917	3	0,306	1,044	0,380
	Gruplar İçi	16,402	56	0,293		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 30 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda çocuk sayısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,350$; $p=0,268 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü

varyans analizi sonucunda çocuk sayısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,044$; $p=0,380 > 0.05$).

Tablo 31. Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Alt	4	1,2955	0,20044
	Orta	34	1,3547	0,30001
	Ortalama Üstü	15	1,5475	0,33719
	Yüksek	7	1,7468	0,89594
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Alt	4	2,6786	0,57128
	Orta	34	2,7659	0,59769
	Ortalama Üstü	15	2,5918	0,42235
	Yüksek	7	2,4606	0,47437
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 31’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin gelir düzeyi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,74 ile gelir düzeyi yüksek olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,54 ortalama ile ortalama üstü, 1,35 ortalama ile orta, 1,29 ortalama ile gelir düzeyi alt olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin gelir düzeyi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,76 ile gelir düzeyi yüksek olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,67 ortalama ile alt, 2,59 ortalama ile ortalama üstü, 2,46 ortalama ile gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 32. Katılımcıların Gelir Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>		<i>Kareler</i>		
		<i>Toplamı</i>	<i>sd</i>	<i>Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	1,161	3	0,387	2,282	0,089
	Gruplar İçi	9,499	56	0,170		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	,704	3	0,235	0,791	0,504
	Gruplar İçi	16,615	56	0,297		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 32 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda gelir düzeyi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=2,282$; $p=0,089 > 0,05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda gelir düzeyi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,791$; $p=0,504 > 0,05$).

Tablo 33’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin kardeş sayısı ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,58 ile 2 kardeş olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,54 ortalama ile tek çocuk, 1,44 ortalama ile 4-5 çocuk, 1,40 ortalama ile 6 kardeş veya daha fazla, 1,36 ile 3 kardeş olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin kardeş sayısı ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 3,26 ile tek çocuk olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 3,11 ortalama ile 6 kardeş veya daha fazla, 2,70 ortalama ile 4-5 kardeş, 2,61 ortalama ile 3 kardeş, 2,49 ile 2 kardeş olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 33. Katılımcıların Kardeş Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Tek Çocuk	1	1,5455	.
	2	12	1,5821	0,69593
	3	17	1,3601	0,25643
	4-5	25	1,4412	0,36634
	6 veya daha fazla	5	1,4000	0,41558
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Tek Çocuk	1	3,2653	.
	2	12	2,4932	0,55426
	3	17	2,6194	0,58533
	4-5	25	2,7037	0,46538
	6 veya daha fazla	5	3,1102	0,61184
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 34. Katılımcıların Kardeş Sayısına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>				
		<i>Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,369	4	0,092	0,493	0,741
	Gruplar İçi	10,292	55	0,187		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	1,763	4	0,441	1,558	0,198
	Gruplar İçi	15,556	55	0,283		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 34 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda kardeş sayısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,493$; $p=0,741 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü

varyans analizi sonucunda kardeş sayısı grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=1,558$; $p=0,198 > 0.05$).

Tablo 35. Katılımcıların Kardeş Sıralamasına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	1.çocuk	15	1,6101	0,63146
	2.çocuk	19	1,4163	0,24821
	3.çocuk	8	1,2973	0,28078
	4.çocuk	15	1,4000	0,42934
	5. çocuk veya daha fazla	3	1,4141	0,31938
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	1.çocuk	15	2,9537	0,53036
	2.çocuk	19	2,3437	0,42620
	3.çocuk	8	2,7245	0,49343
	4.çocuk	15	2,8122	0,57827
	5. çocuk veya daha fazla	3	2,6803	0,29598
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 35’de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin kardeş sıralaması ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,61 ile 1. Çocuk olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,41 ortalama ile 2.çocuk, 1,41 ortalama ile 5.çocuk veya daha fazlası, 1,40 ortalama ile 4.çocuk, 1,29 ile 3.çocuk olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin kardeş sıralaması ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,95 ile 1. Çocuk olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,81 ortalama ile 4.çocuk, 2,72 ortalama ile 3.çocuk veya daha fazlası, 2,68 ortalama ile 5.çocuk veya daha fazla, 2,34 ile 2.çocuk olan katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 36. Katılımcıların Kardeş Sıralamasına Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler</i>				
		<i>Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,632	4	0,158	0,867	0,490
	Gruplar İçi	10,028	55	0,182		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	3,551	4	0,888	3,546	0,012
	Gruplar İçi	13,769	55	0,250		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 36 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin kardeş sıralaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının kardeş sıralaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda kardeş sıralaması grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,867$; $p=0,490 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının kardeş sıralaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda kardeş sıralaması grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=3,546$; $p=0,012 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc testlerinden hangisinin yapılacağına karar verebilmek için Levene Testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 37. Kardeş Sıralamasına Göre Levene Testi

	<i>Levene İstatistiği</i>	<i>ss1</i>	<i>ss2</i>	<i>p</i>
Kişilerarası problem çözme	0,752	4	55	0,561

Tablo 37’de görüldüğü gibi; yapılan Levene Testi sonucunda kişiler arası problem çözme puanlarında kardeş sıralmasına göre varyansların homojen olduğunu ($L = 0,752$; $p = 0,561 > 0.05$) göstermektedir. Bu nedenle post hoc menüsünden homojen varyanslı dağılımlarda kullanılan post hoc tekniklerden birinin seçilmesi gerektiği görülmektedir.

Tablo 38. Kişilerarası Problem Çözmede Kardeş Sıralamasına Göre Scheffe Testi Sonuçları

	<i>(I)</i>	<i>(J)</i>	<i>(I-J)</i>	<i>p</i>
Kişilerarası problem çözme	1.çocuk	2.çocuk	0,61003*	0,022

Tablo 38’de görüldüğü gibi; farkın kaynağına Scheffe testi ile bakılmış ve kardeş sıralamasında 1. Olan çocukların kişiler arası problem çözme düzeyinin kardeş sıralamasında 2. Olan çocuklardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 39’da görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin eş ile problem yaşama ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,19 ile evet cevabını veren katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,41 ortalama ile bazen ve 1,16 ortalama ile hayır cevabı veren katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin eş ile problem yaşama ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,75 ile evet cevabını veren katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,71 ortalama ile bazen ve 2,55 ortalama ile hayır cevabı veren katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 39. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Evet	7	2,1970	0,64816
	Hayır	15	1,1616	0,13942
	Bazen	38	1,4179	0,26896
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Evet	7	2,7551	0,55089
	Hayır	15	2,5524	0,53427
	Bazen	38	2,7180	0,54929
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 40. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma Gruplar Arası	5,191	2	2,595	27,048	0,000
Gruplar İçi	5,469	57	0,096		
Toplam	10,660	59			
Kişilerarası Gruplar problem çözme Arası	,339	2	0,169	0,569	0,570
Gruplar İçi	16,981	57	0,298		
Toplam	17,319	59			

Tablo 40 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin eş ile problem yaşama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının eş ile problem yaşama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur (F=27,048;

$p=0,000 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc testlerinden hangisinin yapılacağına karar verebilmek için Levene Testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Kişilerarası problem çözme puanlarının eş ile problem yaşama değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,569$; $p=0,570 > 0.05$).

Tablo 41. Eş ile Problem Yaşama Durumuna Göre Levene Testi

	<i>Levene İstatistiği</i>	<i>ss1</i>	<i>ss2</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	15,352	2	57	0,000

Tablo 41’de görüldüğü gibi; yapılan Levene Testi sonucunda evlilik çatışma puanlarında eş ile problem yaşama durumuna göre varyansların homojen olmadığı ($L = 15,352$; $p = 0,000 < 0.05$) göstermektedir. Bu nedenle post hoc menüsünden heterojen varyanslı dağılımlarda kullanılan post hoc tekniklerden birinin seçilmesi gerektiği görülmektedir.

Tablo 42. Evlilik Çatışma Ölçeğinde Eş İle Problem Yaşam Durumuna Göre Tamhane's T2 Testi Sonuçları

	(I)	(J)	(I-J)	p
Evlilik Çatışma	Evet	Hayır	1,03535*	0,016
	Bazen	Hayır	0,25625*	0,000

Tablo 42’de görüldüğü gibi; farkın kaynağına Tamhane’s T2 testi ile bakılmış ve eşi ile problem yaşayan katılımcıların evlilik çatışma düzeyi eşi ile problem yaşamayan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca eşi ile bazen problem yaşayan katılımcıların evlilik çatışma düzeyi eşi ile problem yaşamayan katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 43’te görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,64 ile kişinin kendisi olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,62 ortalama ile eşi ve 1,28 ortalama ile her ikisi diyen katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,73 ile kişinin kendisi olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,66 ortalama ile her ikisi de ve 2,64 ortalama ile eşi diyen katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 43. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Ben	17	1,6408	0,53654
	Eşim	10	1,6227	0,53174
	İkimiz de	33	1,2897	0,23359
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Ben	17	2,7335	0,53289
	Eşim	10	2,6469	0,39398
	İkimiz de	33	2,6642	0,59454
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 44. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	1,763	2	0,882	5,649	0,006
	Gruplar İçi	8,897	57	0,156		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	,068	2	0,034	0,112	0,894
	Gruplar İçi	17,252	57	0,303		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 44 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli

davranan kişi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($F=5,694$; $p=0,006 < 0.05$). Hangi alt gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonrası post-hoc testlerinden hangisinin yapılacağına karar verebilmek için Levene Testi yapılmış ve sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Kişilerarası problem çözme puanlarının eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,112$; $p=0,894 > 0.05$).

Tablo 45. Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüme İstekli Davranan Kişiye Göre Levene Testi

	<i>Levene İstatistiği</i>	<i>ss1</i>	<i>ss2</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	4,151	2	57	0,021

Tablo 45'te görüldüğü gibi; yapılan Levene Testi sonucunda evlilik çatışma puanlarında eř ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kiři durumuna göre varyansların homojen olmadığı ($L = 15,352$; $p = 0,000 < 0.05$) göstermektedir. Bu nedenle post hoc menüsünden heterojen varyanslı dağılımlarda kullanılan post hoc tekniklerden birinin sečilmesi gerektiği görülmektedir.

Tablo 46. Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözüm İstekli Davranan Kişiyeye Göre Tamhane's T2 Testi

	(I)	(J)	(I-J)
Evlilik çatışma	Ben	Eşim	0,01809
		İkimiz de	0,35110*

Tablo 46'da görüldüğü gibi; farkın kaynağına Tamhane's T2 testi ile bakılmış ve eşi ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişinin kendisi olan katılımcıların evlilik çatışma düzeyi eşi ile problem yaşama durumunda çözüme istekli davranan kişinin her ikisi de olan katılımcıların daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak, diğer gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 47'de görüldüğü üzere, Evlilik Çatışma Ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 1,63 ile kişinin kendisi olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 1,56 ortalama ile eşi ve 1,36 ortalama ile her ikisi diyen katılımcıların izlediği görülmektedir.

Kişilerarası Problem Çözme Ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi ortalamalarına bakıldığında, en yüksek ortalama 2,73 ile her ikisi olan katılımcılara ait olduğu, onları sırasıyla 2,58 ortalama ile eşi ve 2,57 ortalama ile kendisi diyen katılımcıların izlediği görülmektedir.

Tablo 47. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözümüne Katkı Sağlayan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin N, Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

		<i>N</i>	<i>Ort.</i>	<i>Std. Sapma</i>
Evlilik çatışma	Ben	12	1,6376	0,63299
	Eşim	8	1,5644	0,60105
	İkimiz de	40	1,3629	0,27245
	Toplam	60	1,4447	0,42507
Kişilerarası problem çözme	Ben	12	2,5731	0,53569
	Eşim	8	2,5816	0,50886
	İkimiz de	40	2,7332	0,55523
	Toplam	60	2,6810	0,54180

Tablo 48. Katılımcıların Eş ile Problem Yaşama Durumunda Çözümüne Katkı Sağlayan Kişi Değişkenine Göre Ölçek Puanlarına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

		<i>Kareler Toplamı</i>	<i>ss</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Evlilik çatışma	Gruplar Arası	0,829	2	0,415	2,403	0,100
	Gruplar İçi	9,831	57	0,172		
	Toplam	10,660	59			
Kişilerarası problem çözme	Gruplar Arası	0,327	2	0,164	0,549	0,580
	Gruplar İçi	16,992	57	0,298		
	Toplam	17,319	59			

Tablo 48 incelendiğinde görüleceği gibi evlilik çatışma ölçeğinin eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Evlilik Çatışma puanlarının eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı

sağlayan kişi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=2,403$; $p=0,100 > 0.05$).

Kişilerarası problem çözme puanlarının eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda eş ile problem yaşama durumunda çözüme katkı sağlayan kişi grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($F=0,549$; $p=0,580 > 0.05$).

4.5. Tartışma

Bu bölümde çalışmamızın temel araştırma konusu olan doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisine etkisine benzer konularda yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar değerlendirmeye alınacaktır. Böylece bu çalışmada elde edilen sonuçlarla literatürdeki çalışmaların sonuçları arasında karşılaştırma yapılması mümkün olacaktır.

Yapılacak olan tartışmada çalışmaların incelediği konu başlıklarının yanı sıra evren ve örneklem, araştırma yöntemi, sınırlılıklar gibi diğer faktörler özelinde değerlendirme yapılması planlanmaktadır. Bu sayede karşılaştırılan çalışmaların birden fazla faktör etrafında tartışması gerçekleştirilmiş olacak ve ulaşılan sonuçların önemi de kayda değer düzeyde artış gösterecektir. Başka bir deyişle tartışma sonrasında elde edilen verilerin geçerlilik düzeylerinin daha yüksek düzeyde olması amacıyla böyle bir yöntem tercih edilmiştir.

Demiray (2015), yapmış olduğu araştırmada cinsiyete göre doğum sırasının atılganlık düzeyini ne şekilde etkilediğini araştırmıştır. Araştırmaya toplamda 200 öğrencinin katılımı sağlanmış olup bu öğrencilerden 104 tanesi kız 96 tanesi ise erkek olarak belirlenmiştir. Bizim araştırmamız ile kıyaslandığında daha fazla katılımcının varlığı ve daha geniş bir örneklemin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Elde edilen sonuçlar yaşın yüksekliğinin atılganlık düzeyini artıran bir faktör olduğunu ortaya koymuştur. Bu da doğum sırasının atılganlık düzeyi ile ilişkisinin doğru orantılı bir şekilde olması anlamına gelmektedir. Bizim çalışmamızda elde edilen sonuçlar ile kıyaslanacak olduğunda doğum sırasının etkilerinin benzer şekilde olduğu değerlendirmesini yapmak mümkündür. Çalışmada doğum sırası üzerinde etkisi olması muhtemel faktörler olan cinsiyet, aile yapısı, evlilik durumu, eğitim durumları ve meslek gibi faktörlerin doğum sırası ile atılganlık düzeyi arasında anlamlı bir farklılığa sahip olmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmacının elde ettiği sonuçların bir ilçedeki okulda gerçekleşen bir alan uygulamasının sonucu olduğu düşünüldüğünde bizim çalışmamıza oranla önemli bir sınırlılıktan söz edildiği anlaşılmaktadır. Bu da araştırmacının elde ettiği sonuçları, bizim elde ettiğiniz sonuçlara göre daha kısıtlı hale getiren bir faktör olarak değerlendirilmeye müsait olduğu anlamına gelmektedir. Sonuç olarak araştırmacının elde ettiği sonuçlar ile bizim ulaştığımız sonuçlar birbirine paralel

olmakla birlikte iki çalışmayı birbirinden ayıran önemli farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Başaranoğlu (2011), üniversite öğrencileri özelinde yapmış olduğu araştırmada doğum sırasının karşı cinsle ilişki ve sosyal yetkinlik beklentisi seviyesi üzerinde ne şekilde tesir ettiğini ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırmaya Çukurova Üniversitesinde farklı bölümlerde okuyan 421 adet öğrenci katılmış olup öğrencilerin 236'sı kız 185'i erkektir. Ayrıca öğrencilerden 185'i en büyük çocuk, 153'ü ortanca çocuk, 151'i en küçük çocuk ve 111'i ise tek çocuktur. Araştırmada elde edilen sonuçlar, doğum sırasının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiğini işaret etmektedir. Buna göre küçük ve büyük çocuklarda erkeklerin sosyal yetkinlik beklentisi yüksek iken ortanca çocuklarda kızların sosyal yetkinlik beklentilerinin yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. İlişkiyi başlatabilme konusunda erkeklerin daha yetkin olduğu sonucuna varılan çalışmada aynı zamanda tek çocukların ilişkiyi başlatma konusunda en yetkin grup olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada elde edilen temel sonuçlardan bir diğeri ise en büyük çocukların karşı cinsle ilişkiyi sürdürme yönünde davranışlarda bulunduğu şeklindedir. Nitekim bu sonuç bizim çalışmamız ile doğrudan ilişkilidir. İlk doğan çocukların evlilik çatışma ve problem çözme becerisinin daha yüksek olduğu sonucu, bizim çalışmamızın en temel sonucu iken Başaranoğlu (2015) da benzer şekilde en büyük çocuğun karşı cinsle ilişkiyi sürdürmede en yetkin çocuk grubu olduğu sonucuna varmıştır. Bu iki sonuç, iki araştırmanın elde ettiği temel sonuçların benzer yapıda olduğu anlamına gelmektedir. Buna karşın ilgili iki çalışmanın evren ve örneklem ile sınırlılıklar açısından birbirinden ayrıldığı gerçeği göz ardı edilmemelidir.

Ay (2014), doğum sırası ile başarı arasındaki etkileşimi araştırmıştır. Bu çalışmada başarı ile ifade edilen akademik başarı olsa da doğum sırasının ortaya çıkardığı sonuçlar sebebiyle bizim çalışmamızın tartışma bölümünde yer alması uygun görülmüştür. Araştırmacı, bir kamu kuruluşunda 120 katılımcının yer aldığı bir alan araştırması uygulayarak sonuca ulaşmayı hedeflemiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar, ilk doğan çocukların diğer doğum sırasına sahip çocuklardan daha yüksek düzeyde başarıya sahip olduklarını göstermektedir. Bu da ilk doğan çocukların daha yetkin olduğunu gösteren bir sonuç olup aynı faktör etrafında gerçekleşmiş olmasa da bizim çalışmamız ile benzer bir yapıdadır. Bunun yanı sıra çalışmada cinsiyet faktörünün

doğum sırasının etkilerinde farklılıklar oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Cinsiyet faktörü ile doğum sırası arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşan bizim çalışmamız ile bu çalışma için bu sonuç önemli bir ayırım noktası olarak görünmektedir. Ay (2014), çalışmasında doğum sırasının başarı için önemli belirleyiciler arasında yer aldığı sonucuna varmıştır ve bu sonuç araştırmanın en temel verisi olarak görünmektedir. Bizim çalışmamızda araştırılan kriter olan evlilik çatışma ve problem çözme yeteneği de bir başarı faktörü olarak kabul edildiğinde iki çalışmanın benzer sonuçlara sahip olduğu yorumunu yapmak mümkündür. Buna karşın yapılan araştırmanın sınırlılıkları ve örneklem büyüklüğü sebebiyle bizim çalışmamızdan ayrıldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisine etkisinin incelenmesi amacıyla hazırlanan bu çalışmada elde edilen temel sonuçlar, bu kısımda analiz edilecektir. 30 kadın 30 erkek katılımcının yer aldığı bir araştırma hazırlanması suretiyle doğum sırası, evlilikte çatışma ve problem çözme becerisi değişkenleri arasındaki etkileşime dair sonuçlar ortaya konulmuştur. Araştırmaya katılan bireylerin yüzde 75'i eşleri ile farklı sıklıklarda da olsa sorun yaşadığını gösteren yanıtlar vermişlerdir. Elde edilen bu sonuç eşlerin çoğunlukla birbirleri ile sorunlar yaşadığı anlamına gelmektedir.

Evliliklerde yaşanan problemlerin çözümüne dair eşlerin yüzde 45'i tek bir tarafın çaba gösterdiğini ifade ederken yüzde 55'i her iki tarafın da sorunun çözümü için çaba gösterdiği söylemektedir. Bu da eşlerin yaklaşık yarısının problem çözme konusunda pasif davrandığını işaret etmektedir. Yine problemin çözümüne katkısı olan tarafın belirlenmesi için yapılan değerlendirmeler de benzer sonuçları beraberinde getirmiştir.

Yapılan ilişki analizinin sonucunda evlilikte çatışma ile kişilerarası problem çözme tutumları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Elde edilen bu sonuç, aynı zamanda farklı yaşlardaki çiftlerin, kadınların ve erkeklerin evlilik çatışma tutumları ile problem çözme becerileri tutumlarının benzer bir şekilde seyrettiğini göstermektedir. Eğitim faktörü açısından değerlendirmede bulunulduğunda ise problem çözme becerisi en yüksek grup ortaokul mezunları olarak tespit edilmiştir.

Evlilik çatışma ve problem çözme arasındaki etkileşimle ilgili yapılan analizler çocuk sayısı ve evlilik süresinin istatistiksel açıdan anlamlı sonuçlar ortaya koymadığını göstermiştir. Kardeş sıralaması açısından yapılan incelemede elde edilen sonuçlar anlamlı farklılıkların varlığını ortaya çıkarmıştır. Elde edilen sonuçlara göre birinci kardeşlerin ikinci kardeşlere göre daha yüksek düzeyde problem çözme becerisine sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer gruplar arasında ise benzer sonuçlara ulaşılamamış, anlamlı farklılık varlığı belirlenememiştir.

Kişilerarası problem çözme becerisi ve evlilik çatışma puanları açısından değerlendirme yapılacak olduğunda elde edilen sonuçlar, anlamlı bir farklılık olmadığı anlamına gelmektedir. Eşler arasında sorun yaşanması halinde çözüme istekli davranan tarafın kim olduğunu belirlemek için yapılan araştırmaya verilen yanıtlar, katılımcıların kendilerini daha ön plana çıkardıklarını göstermektedir. Bu sonuç aynı zamanda her iki tarafın da çözüme ulaşmayı hedeflediği çatışmaların sayısının daha az olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Sonuç olarak doğum sırasının evlilik çatışma ve problem çözme becerisine etkisini belirleme amacıyla hazırlanan bu çalışmada birinci çocukların problem çözme becerilerinin daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bu sonuç kardeşler arasından en büyük olanların evlilik çatışma ve problem çözme becerilerinin yüksek olduğunu anlamına gelmektedir.

Öneriler

Türkiye'deki literatür incelendiğinde doğum sırası ile evlilik çatışma ve problem çözme becerisi arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırma sayısının sınırlı olduğu görülecektir. Bu nedenle bu çalışmada elde edilen sonuçların ileride yapılacak olan benzer çalışmalara yardımcı olması adına bir takım önerilerde bulunması gerekli görülmüştür. Doğum sırası ile evlilik çatışma ve problem çözme becerisinin araştırıldığı çalışmada elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurularak aşağıdaki önerilerde bulunmak mümkündür:

- İlgili literatürde evlilik çatışma ve problem çözme becerisi ile doğum sırası arasındaki ilişkiyi araştıran çalışma ya da çalışmalarla karşılaşılmadığı için bu çalışmada elde edilen sonuçların tekrarlanabilir olduğunu belirlemek adına aynı konuda yeni çalışmalar yapılmalıdır.

- Yapılan araştırmada elde edilen sonuçların geçerlilik düzeylerinin daha yüksek olması adına daha fazla katılımcının yer aldığı bir alan araştırması uygulanmalıdır.
- Sonuçların geçerliliğinin yüksek olması adına araştırmaya katılan bireyler seçilirken kardeş sayılarının birbirine yakın şekilde olmasına özen gösterilmelidir.
- Doğum sırası ile evlilik çatışma ve problem çözme becerisi arasındaki ilişki incelenirken evli çiftlerin yaşadıkları sorunlar sınıflandırılarak ilerleme kaydedilmelidir. Böylece problem çözme becerisi ve doğum sırası arasında daha kapsamlı yorumlar yapılabilir.
- Yapılacak olan araştırmada olabildiğince az sayıda sınırlılığın yer alacağı biçimde bir planlama yapılmalıdır.
- Her ne kadar evlilik çatışma ve problem çözme becerisi araştırılmış olsa da evli olmayan ancak romantik ilişki tecrübesi olan bireylerin araştırmaya katılımı sağlanarak araştırma gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Ada, N., 2013, “Örgütlerde Çatışma Nedenleri ve Çözüm Önerileri: Bir Literatür Çalışması”, The Journal of Academic Social Studies, 6 (1), 59-74.
- Akçakaya, M., 2003, “Çatışma Yönetimi ve Örgüt Verimliliğine Etkisi”, Kamu-İş Dergisi, 7 (2), 2-27.
- Altınay, B., 2015, Lise Öğrencilerinin Psikolojik Doğum Sırası ile Kariyer Kararı Yetkinlik Beklentisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ay, M., 2014, Doğum Sırası ve Başarı Arasındaki İlişki: Bir Alan Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başaranoğlu, Y., 2011, Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Psikolojik Doğum Sırası ile Karşı Cinsle İlişkide Sosyal Yetkinlik Beklentisi Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ceylan, A., Ergün, E., Alpan, L., 2000, “Çatışmanın Sebepleri ve Yönetimi”, Doğu Üniversitesi Dergisi, 1 (2), 39-51.
- Çelik, A., İnce, M., Bozyiğit, S., 2014, “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (3), 113-124.
- Dede, E., 2015, Psikolojik Doğum Sırasının Bireyci-Toplulukçu-İlişkisel Benlik Tipi Üzerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demiray, P., 2015, Cinsiyete Göre Gerçek Doğum Sırasının Atılganlık Düzeyine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., Alpkan, R.L., 2005, “Evlilik Uyumu”, *Düşünen Adam Dergisi*, 18 (1), 39-47.
- Karcıoğlu, F., Alioğulları, Z.D., 2012, “Çatışmanın Nedenleri ve Çatışma Yönetim Tarzları İlişkisi”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26 (3-4), 215-237.
- Kılıçaslan, S., 2014, “Örgütsel Çatışma Yönetiminde Duygusal Zekanın Etkisini İncelemeye Yönelik Kuramsal Bir Araştırma”, *Electronic Journal of Vocational Colleges, Özel Sayı*, 264-274.
- Korkut, F., “Etkili İletişim Becerileri, Çatışma Çözme Biçimleri ve Takım Çalışması”, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/42/09/973964/dosyalar/2015_02/19035131_54486b18784f0f5_ek.pdf, Erişim Tarihi: 07.08.2016.
- Koruklu, N., Totan, T., Sağkal, A.S., 2015, “Çatışma Çözme Becerilerine Yönelik İhtiyaçlar ve Çatışma Durumlarını Yönetme Becerileri Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenilirliği”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2), 17-31.
- Memet, N., 2010, *Ebeveynlerin Çocuklarına İlişkin Sosyalleştirme Hedeflerinin, Kültürel Değer Yönelimleri ve Eğitim Düzeyleri ile Çocuğun Cinsiyeti ve Doğum Sırası Açıklarından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oktan, V., Odacı, H., Berber Çelik, Ç., 2014, “Psikolojik Doğum Sırasının Psikolojik Sağlamlığın Yordanmasındaki Rolünün İncelenmesi”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 140-152.
- Örnek, A.Ş., 2013, “Etkin Çatışma Yönetimi ve Akademisyenlerin Karşılaştıkları Çatışma Nedenlerine Yönelik Bir Araştırma”, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30, 25-50.
- Özer, A., Cihan Güngör, H., 2012, “Yükleme Tarzları, Bağlanma Stilleri ve Kişilik Özelliklerine Göre Evlilik Uyumu”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 11-24.

- Öztaş, U., Akın, O., 2009, “Örgütsel Çatışma Yönetiminde Cinsiyet Farklılıkları: Antalya Serbest Bölgesinde Bir Araştırma”, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 1 (1), 9-24.
- Sarpkaya, R., 2002, “Eğitim Örgütlerinde Çatışma Yönetimi ve Bir Örnek Olay”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 31, 414-429.
- Seval, H., 2006, “Çatışmanın Etkileri ve Yönetimi”, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 245-254.
- Taysi, E., 2010, “Evlilikte Bağışlama: Evlilik Uyumu ve Yüklemelerin Rolü”, Türk Psikoloji Dergisi, 25 (65), 40-52.
- Topaloğlu, C., Avcı, U., 2008, “Çatışma, Nedenleri ve Yönetimi: Otel İşletmelerinde Yönetici Bakış Açısıyla Bir İnceleme”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13 (2), 75-92.
- Tunçer, P., 2012, Yönetim ve Organizasyon, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Türnüklü, A., 2007, “Liselerde Öğrenci Çatışmaları, Nedenleri, Çözüm Stratejileri ve Taktikleri”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 49, 129-166.
- Uysal, Z., 2006, Çatışma Çözme Eğitim Programının Ortaöğretim Dokuzuncu Sınıf Düzeyindeki Öğrencilerin Çatışma Becerilerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Üngüren, E., 2008, “Örgütsel Çatışma Yönetimi Üzerine Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1 (5), 880-909.
- Yaşlıoğlu, M.M., Pekdemir, I., Toplu, D., 2013, “Duygusal Zeka ve Çatışma Yönetimi Yöntemleri Arasındaki İlişki ve Bu İlişkide Lider Üye Etkileşiminin Rolü”, Yönetim Bilimleri Dergisi, 11 (22), 191-220.
- Yelkikalan, N., 2006, “Aile Şirketlerin Çatışma ve Bir Çözüm Önerisi: Stratejik Planlama”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12, 195-209.

Yürür, S., 2009, “Yöneticilerin Çatışma Yönetim Tarzları ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analize Yönelik Bir Araştırma”, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 10 (1), 23-42.

EKLER

Ek 1. Sosyodemografik Veri Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu çalışma Üsküdar Üniversitesi'nde yürütülmekte olan Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi için yapılmaktadır. Aşağıda size ve ailenize ilişkin sorular yer almaktadır. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırma kapsamında kullanılacaktır. Kesinlikle boş bırakmamanızı ve tüm samimiyetinizle cevaplandırmanızı rica ederim.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Cinsiyet: a) Erkek b) Kadın

Kaç yaşındasınız?

a) 18- 25 yaş b) 26-33 yaş c) 34- 41 yaş d) 42-49 yaş e) 50 ve üzeri

Eğitim Durumunuz?

a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Önlisans e) Lisans f) Lisansüstü

Evlilik Süreniz?

a) 1-2 yıl b) 3-5 yıl c) 6-10 yıl d) 11-20 yıl e) 21 yıl ve üzeri

Çocuk Sayınız?

a) Çocuğum yok b) 1 c) 2 d) 3 e) 4 f) 5 ve üzeri

Gelir Düzeyiniz?

a) Alt b) Orta c) Ortalama Üstü d) Yüksek

Kaç kardeşiniz? (siz dâhil ailenizdeki toplam çocuk sayısı) (anne babanız hariç).

a) Tek Çocuk b) 2 c) 3 d) 4- 5 e) 6 veya daha fazla

Ailenizde kaçınıcı çocuksunuz?

a) 1.çocuk b) 2.çocuk c) 3. Çocuk d) 4. Çocuk e) 5.veya daha fazla

Eşinizle problem (sorun) yaşıyor musunuz?

Evet Hay r

Evliliğinizde bir problem yaşadığınızda bu problem çözümü ile ilgili kim daha istekli davranır?

a) Ben
b) Eşim
c) İkimiz de

Bu problemin çözümüne kim katkı sağlar?

a) Ben
b) Eşim
c) İkimizde

Ek 2. Evlilik Çatışma Ölçeği

Sayın katılımcı aşağıda yer alan ölçekte her bir maddenin karşısındaki; “Böyle bir durum yok”, “Var ama hiç gerginlik yaratmıyor”, “Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor” cevaplarından yalnızca bir tanesini

	Böyle bir durum yok	Var ama hiç gerginlik yaratmıyor	Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor
Bir yere giderken geç hazırlanma.						
Buluşma saatlerine geç kalma						
Özel günleri (doğum günü, evlilik yıldönümü vb.) unutma.						
Giyim biçimine ve saç seklene karışma						
Verdiği sözü tutmama						
Yapılan bir işi veya davranışı beğendiğini söylememe						
İsteklere ve ihtiyaçlara karşı duyarsız olma ve aldirmama						
Sürekli olarak alaycı bir tonda konuşma ve alay etme.						
Davranışları yönetmeye ve düzenlemeye çalışma						
Eşe hükmetmeye çalışma.						
Kendi isteklerini hep ön plana çıkarma						
Tartışmalarda davranışlarını ve söylediklerini kontrol edememe						
Dövme, tartaklama küfretme vb. girişimlerde bulunma						
Yakın ve sıcak davranmama						
Zor anlarda duygusal destek sağlamama						
Sigara içme						
Alkol kullanma						
Uyuşturucu kullanma						
Kumar oynama						
Farklı politik görüşü benimseme						
Dinsel inanç konularında anlaşamama						
Sadakatinden şüphe etme.						
Birlikte sinema, tiyatro veya arkadaş toplantısı gibi yerlere gitmeyi reddetme						
Temiz ve düzenli olmama.						
Evde üstüne düşen görevleri yerine getirmeme.						
Ufak tefek konuları bile abartarak sürekli olarak tartışma çıkarmaya çalışma.						
Boş zamanları tek başına değerlendirmeyi isteme.						
Evde başka bir şeylerle ilgilenmeyip sürekli kitap, gazete vb. okuma, televizyon seyretme veya uyuma.						
Anlatılan konuya ilgisiz kalma ve dinlememe.						
Evlilik ilişkisinin aksayan yönlerini konuşmama.						
Evlilik ilişkisinde yeterince açık ve dürüst olmama.						
Sürekli olarak eşini olumsuz yönde eleştirme						
Aile mahremiyetinde kalması gereken olayları başkalarına anlatma						
Toplantılarda, davetlerde vb. yerlerde karşı cinsten kişilerle fazla ilgilenme, sohbet etme.						
Diğer kişilere daha ilgili ve sıcak davranma						
Kayınvalide - kayınpeder vb. yakınlar ile sık görüşmeyi isteme.						
Başka bir kişiyle eşi aldatma						
Çocuk sahibi olmayı istememe.						
Çocukların okul hayatı ile ilgilenmeme.						
Çocukların ihtiyaçlarıyla ilgilenmeme.						
Çok sayıda çocuk sahibi olmayı isteme.						

Çocuklarla herhangi bir konuyu tartışmama.									
Çocuklara sevgi ve şefkat göstermeme.									
Çocukları şımartma.									
Çocuklara gerçekleştirilemeyecek sözler verme.									
Kız veya erkek çocuk isteme.									
Çocuklardan birini kayırma.									
Çocukları dövme, tartaklama vb. girişimlerde bulunma.									
İş hayatında eşinin kazandığı başarıyı kıskanma.									
Eşinin işinde terfi edememesi.									
İşe daha çok zaman ayırma									
Çok sık iş seyahatlerine çıkma.									
İş problemlerini eve taşıma.									
İş saatlerinin belirli olmaması.									
Paranın kullanımı elde tutma ve eşe para vermeme.									
Fazla ya da gereksiz harcama yapmayı isteme									
Aşırı cimri olma									
Sürekli parasal sorunları dile getirme.									
Düzenli bir gelire sahip olmama									
Kayınvalide kayınpeder vb. akrabalarından maddi destek alma veya verme.									
Cinsel bilgisizlik veya yanlış bilgi sahibi olma.									
Cinsel uyumsuzluk.									
Doğum kontrolü yöntemi konusunda anlaşamama.									
Doğum kontrolü yöntemine dikkat etmeme.									
Kısırlık.									
Cinsel konularda konuşmaktan kaçınma.									

Ek 3. Kişilerarası Problem Çözme Envanteri

Açıklama: Bu ölçek kişilerarası ilişkilerde yaşanan problemlere yönelik ifadeleri içeren bir listeden oluşmaktadır. Sizden istenen bu ifadeleri tek tek okumanız ve her ifade için kendinizi değerlendirmenizdir. Eğer ifade size **Hiç Uygun Değil** ise **(1)**, **Biraz Uygun** ise **(2)**, **Uygun** ise **(3)**, **Çoğunlukla Uygun** ise **(4)** ve **Tamamıyla Uygun** ise **(5)**'in üzerine **çarpı (x) işareti** koyunuz. Tüm ifadelere yönelik işaretleme yapmanız önemlidir. Hiçbir ifadeyi boş bırakmamaya özen gösteriniz.

	Hiç Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Çoğunlukla Uygun	Tamamıyla Uygun
1. Kişilerarası ilişkilerimde bir problem yaşadığımda onu mutlaka çözmeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2. Problem yaşadığım kişinin gözüyle problemi görmeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3. Problem yaşadığımda ne olursa olsun, problem hemen çözülsün isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4. Bir problemi çözerken “mutlaka bir sonuca ulaşmalıyım” diye düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5. Bir problem yaşadığımda kendimi çaresiz hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6. Bir sorunun nedeni benden kaynaklanıyorsa karamsarlığa kapılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7. Problemin çözümü konusunda başarısız olacağımı düşünsem de onu çözmek için çabalarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8. Bir sorun yaşadığımda hemen kendimi suçlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9. Bir problem yaşadığımda tüm hayatımın allak-bullak olduğunu hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10. Bir problemle karşılaştığımda önce bunun hayatımdaki önemini gözden geçiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11. Bir sorun durumunda ne olursa olsun ilk adımın atılmasını karşı taraftan beklerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12. Bir problem yaşadığımda, bununla ilgili uzun süre yoğun üzüntü yaşarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13. Yaşadığım bir problemi çözmek için, önce adım adım neler yapabileceğimi düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14. Bir problem durumunda, problem yaşadığım kişinin problemle ilgili neler düşünüyor olabileceğini tahmin etmeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15. Bir problemin çözümü için birden çok çözüm yolu bulmaya çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16. Yaşadığım bir problemi çözmeye girişmeden önce, çözümün kolay ya da zor bir çözüm olup olmayacağını araştırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17. Bir problem yaşadığımda öfkelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18. Bir problemle karşılaştığımda bu problem, hayatımın tamamını etkiler.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19. Bir sorunla karşılaştığımda, bununla ilgili yaşadıklarımı nasıl ifade edeceğimi düşünüp planlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20. Bir problem yaşıyorsam benim için bunun bir tek çözüm yolu vardır.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21. Bir problem durumunda ne olursa olsun, haklılığımı ispat edip üste çıkmak için sonuna kadar kendimi savunurum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22. Bir sorun yaşadığımda baştan, çözüm için ne kadar çaba harcasam da sonuçta sorunun çözülemeyeceğini düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23. Kişilerarası ilişkilerde problem yaşadığımda çözümün sonucu konusunda karamsarlığa kapılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24. Bir sorun yaşadığımda, çözüm için ne yaparsam yapayım içinde bulunduğum durumu değiştiremem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25. Yaşadığım yeni bir sorun karşısında, daha önce yaşadığım sorunlar için yaptıklarımın yararlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

26. Kişilerarası bir sorun yaşadığımda, bunu hiç yaşamamış gibi davranırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27. Bir sorun yaşadığımda, onu çözme konusunda kendimden kuşkulanıırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28. Bir sorunu anlamaya çalışırken, sorun yaşadığım kişinin bakış açısıyla sorunu göremem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29. Problemimi çözerken attığım her adımdan, karşımdaki kişinin davranışlarının bundan nasıl etkilenebileceğini tahmin etmeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30. Kişilerarası ilişkilerde bir sorun yaşadığımda, bu durum bana sanki hayatın sonuymuş gibi gelir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31. Bir ilişkide benim açımdan bir problem olduğunda bunu o kişiye hemen ifade ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32. Bir problem yaşadığımda, ilk önce bu problemin üstesinden gelip gelemeyeceğime yönelik kendi kendimi değerlendiririm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33. Çözemediğim bir soru olduğunda o anda “orada olmamak, birden yok olmak” isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34. Bir problem yaşadığımda, başarılı çözüm için nelere ihtiyacım olduğunu araştırırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35. Yaşadığım problemin bana veya başkalarına doğrudan etkilerini düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
36. Problemlerden ders çıkartılacak durumlar olduğunu düşünerek olaya pozitif bakarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
37. Problemin çözümünde karşımdakiyle ortak bir çaba göstermeye çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
38. Biriyle bir problem yaşadığımda karşı taraf özür dilemedikçe durumu değiştirmek için uğraşmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
39. Bir problem yaşadığımda karşı tarafa surat asarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
40. Problemlerimi yakınlarımla yaşıyorsam büyük bir hayal kırıklığına uğrarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
41. Eğer yaşadığım problem büyükse dünya başıma yıkılmış gibi hissederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
42. Problem konusunda hatam olmadığını düşünüyorsam çözüm için hiçbir girişimde bulunmam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
43. Bir problem yaşadığımda “her kötü şey beni bulur” diye düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
44. Kişilerarası bir problem yaşadığımda, problemi çözebilmek için araya başkalarını sokarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
45. Bir problem yaşadığımda kendimi tutamam, hemen ağlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
46. Bir problem yaşadığımda problem çözülmüncye kadar inatla üstüne giderim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
47. Problemlerle karşılaştığımda “keşke hiçbir zaman sorun yaşamamam” diye düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
48. Bir problem yaşıyorsam çözülmüncye kadar bunun dışında hiçbir şeye dikkatimi yoğunlaştıramam.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
49. Yaşadığım bir problemi etkili bir şekilde çözebilmem için kendimi ve problem yaşadığım kişiyi olduğu gibi kabul ederim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
50. Kişilerarası problemlerimi kimseye zarar vermeyecek bir şekilde çözerim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)